

Koninklijke Nederlandse Schaakbond
een meesterlijke sport

Officieel orgaan van de
Koninklijke Nederlandse Schaakbond
Jaargang 129 – no. 2 – april 2022

schaak magazine

Nakamura en Rapport naar Kandidatentoernooi

Webwinkel

Schaakklokken

Boeken

Wedstrijdformulieren en reglementen

Spelmaterialen

Handleidingen

CD's

Werkboeken

Leermethode van Wijgerden/Brunia

Koninklijke Nederlandse Schaakbond
een meesterlijke sport

www.schaakbond-winkel.nl

Voor clubs, scholen en de rest van schakend Nederland!

€ 24,99
(hardcover)

U kunt online bestellen, per e-mail of telefoon. Ook kunt u een compleet bestelformulier per post laten toesturen. Bestelling worden verzorgd door Schaak en Go Winkel Het Paard, Haarlemmerdijk 173, 1013 KH Amsterdam. Tel: 020 6241171, email: info@schaakengo.nl. Bij afname van grotere aantallen geldt een korting. Bezoek voor details de website.

**Officieel orgaan van de
Koninklijke Nederlandse
Schaakbond**
Jaargang 129 – no 2 – april 2022

Hoofredacteur
Jeroen Bosch

**Aan dit nummer
werken mee:**

Harry Gielen (foto's)
René Olthof (foto's)
Lennart Ootes (foto's)
Frans Peeters (foto)
Luka Rifelj (foto's)
Bart Stam (foto's)

Peter Boel
Arno Bosch
Jeroen Bosch
Frank Clevers
Merijn van Delft
Herman Grooten
Pascal Losekoot
Dimitri Reinderman
Jan Smeets
Bart Stam
Paul van der Sterren
Richard Vedder
Minze bij de Weg
Karel van der Weide

Redactieadres

Frans Halsplein 5
2021 DL Haarlem
Tel: 023-5254025

E-mail

schaakmagazine@schaakbond.nl
Wijziging van uw mailadres naar
uw vereniging.

Sluiting kopij
20 mei 2022

Bondsbureau KNSB

Frans Halsplein 5
2021 DL Haarlem
tel: 023-5254025
E-mail:
bondsbureau@schaakbond.nl
Internet: www.schaakbond.nl

Vormgeving & Lay-out

Interface Communicatie, Ede
www.ifcommunicatie.nl

Cover: Hikaru Nakamura en
Richard Rapport
(foto's FIDE en Lennart Ootes)

Informatief

Voorloper

Schaaktechniek

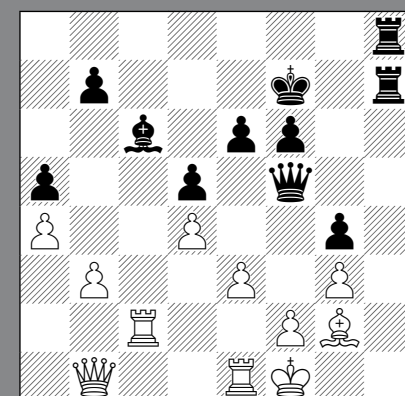
Toernooien

Bond en Club

Schaakmat!

G.Levin - Kozul
EK-Individueel 2022

Stelling na 33.Txe1

In deze partij uit het laatste EK gaf zwart mat in drie. Ziet u hoe?

Oorlog

'Schaken is oorlog' is een uitspraak van Bobby Fischer. Om precies te zijn zei hij: 'Chess is war over the board'. En dat klinkt al een stuk beter: de enige slachtoffers die er vallen zijn de pionnen en stukken die geslagen worden, en de koning die aan het eind mat wordt gezet. Hoe oorlogszuchtig de strategieën van een schaker ook kunnen zijn, vrede in de vorm van remise is een mogelijke uitkomst, en ook bij verlies geven we onze tegenstander na afloop een hand.

De oorlog in Oekraïne heeft ook gevolgen voor de internationale schaakwereld en daar kunt u over lezen in dit nummer. In de serie 150 jaar KNSB blikt Minze bij de Weg toepasselijk terug op de Tweede Wereldoorlog en 'de gevolgen van de mobilisatie voor de schakers, de clubs, onderbonden en K.N.S.B., alsmede de diverse plannen en besluiten'. De serie is met deze aflevering aan zijn eind gekomen, maar het jubileum

moet nog beginnen natuurlijk. Frank Clevers praat u (in gesprek met Ard Dekker) bij over alle plannen voor 2023.

Er werd ook weer veel geschaakt! Merijn van Delft meldt ons wie de nieuwe Nederlandse E-kampioenen zijn. Op de cover staan Nakamura en Rapport de winnaars van het FIDE Grand Prix, en dat betekent dat onze eigen Anish Giri zich niet heeft weten te kwalificeren voor het aanstaande Kandidatentoernooi. Het Europees Kampioenschap was een prooi voor de Duitse grootmeester Matthias Blübaum. Dimitri Reinderman doet verslag en kijkt naar de prestaties van de Nederlanders. De competitie ondervond dit seizoen hinder van Corona, maar kan gelukkig wel worden afgerond. Dat betekent dat we in de meesterklasse een Nederlands Clubkampioen gaan krijgen en Richard Vedder spreekt zijn verwachtingen uit.

Schaakinformatie kunnen we in allerlei vormen tot ons nemen: er is nu een Schaakpodcast voor blinden en slechtzienden, maar ook wanneer uw gezichtsvermogen niets te wensen overlaat kunt u naar de podcast luisteren.

Jeroen Bosch
hoofredacteur

Olympiade selectie

Het uitbreken van de oorlog in Oekraïne had onmiddellijk gevolgen voor de Olympiade. Het tweejaarlijkse evenement ging in 2020 niet door vanwege de COVID-19 pandemie en stond voor 2022 gepland in Moskou. Kort na de Russische invasie liet de FIDE weten dat van een evenement in

Rusland geen sprake kon zijn. De Indiase schaakbond kwam de wereldschaakbond te hulp en nu zal de Olympiade op 28 juli geopend worden in Chennai. Chennai is niet onbelangrijk in de schaakhistorie als geboorteplaats van oud-wereldkampioen Anand, en in 2013 werd de WK-match tussen de

Indiase schaker en Magnus Carlsen er gehouden.

De topschakers en topschaaksters die Nederland zullen vertegenwoordigen zijn: Mannenteam: Anish Giri, Jorden van Foreest, Max Warmerdam, Benjamin Bok, Erwin l'Ami en captain Jan Smeets.

Vrouwenteam: Zhaoqin Peng, Eline Roebers, Rosa Ratsma, Tea Lanchava, Machteld van Foreest en captain Jeroen Bosch.

Twee wereldtoppers in Nederlands Olympiadeteam (foto's: Harry Gielen)

Rectificatie

Oplettende lezers van het februari-nummer hebben het misschien ook gezien. Op de foto op pagina 34 staat niet Willem-Alexander tussen Timman en Karpov in, maar wijlen prins Friso.

C O L U M N

Paul van der Sterren

"Don't mention the war!"

Het is misschien de meest geciteerde zin uit de meest onvergetelijke Britse comedy-serie van de jaren zeventig, *Fawlty Towers*. Een groepje Duitse toeristen meldt zich in een Engels provinciehotel. De hoteleigenaar waarschuwt zijn personeel dat ze het vooral niet over 'de oorlog' moeten hebben om te voorkomen dat de Duitsers zich ongemakkelijk gaan voelen. Iedereen houdt zich daar keurig aan, behalve de hoteleigenaar zelf, die het presteert om bij werkelijk iedere gelegenheid juist wél met zijn 'Germans' over de oorlog te beginnen. Het leidt steevast tot hilarische scènes en misverstanden tot hij ten slotte zo ver op tilt slaat dat een van de Duitsers met de verzuchting "however did they win the war?" de aflevering beëindigt.

Don't mention the war. Ik zal het niet doen, ondanks de bijna onbevattelijke barbaarsheid waarmee Poetin in zijn buurland

Oekraïne duizenden mensen de dood injaagt en miljoenen anderen hun hele hebben en houden ontnemt. Ondanks ook het steeds strakker aanhalen van die dwangbuis van de binnenlandse terreur, waardoor al die 'gewone' Russen geen andere kant dan die van Poetin meer op kunnen. En ondanks de enorme consequenties die zijn agressie en de onvermijdelijke repercussies daarop over de hele wereld met zich mee brengen. Ook de schaakwereld ontkomt daar niet aan. Don't mention the war.

Ik zal het alleen over vrede hebben, al schijnt ook dit nu een verboden woord te zijn in het Rusland van Poetin (zou Tolstoj's meesterwerk *Oorlog en vrede*, parel van de Russische cultuur, inmiddels ook al verboden zijn?). Wat is vrede? Schaken is vrede, al staat het als oorlogsspel te boek. Het is

vrede omdat er duidelijke, eerlijke en onaantastbare spelregels zijn. Pas als iemand Dd1xf7 speelt, "mat" roept en ieder protest van zijn tegenstander wegbuldert met "je speelt zelf vals" zou die vrede verbroken zijn. Dat is ondenkbaar. Het wonderlijke van spelen is dat het mensen ertoe brengt zich automatisch aan de spelregels te houden, hoe goed of slecht hun karakter buiten het spel ook is. Zelfs Poetin zou achter het schaakbord niet vals spelen. Een schaker wil oorlog, maar alleen binnen het speelveld van het spel. Dat is iets anders. Hij houdt van het spel omdat het zo mooi is om binnen de regels te blijven en toch alles uit de kast te halen wat hij aan energie, talent, eerbij en geldingsdrang in zich heeft. Schaken is *gekanaliseerde* oorlog. Dat is geen oorlog meer, dat is vrede. Don't mention the war!

Meesterklasse: Apeldoorn houdt koppositie

Op pagina 12 leest u in een overzichtsartikel van Richard Vedder zijn bespiegelingen over het lopende seizoen in de meesterklasse. Een artikel met voorspellende waarde, want het was geschreven voor de 9e ronde die op 23 april, kort voor het verschijnen van dit blad, gespeeld werd.

In die 9e ronde versloeg koploper AMEVO Apeldoorn het Bossche HMC met 6,5-3,5. Met alleen nog de in te halen wedstrijd uit ronde 5 tegen HWP Sas van Gent te gaan heeft de ploeg uit Apeldoorn de titel daarmee in eigen hand. Apeldoorn kwam in Den Bosch sterk op met onder andere de buitenlandse GMs Rustam Kasimdzhanov en Mads Andersen. Nederlands Kampioen Max Warmerdam won overigens ook zijn achtste(!) partij en kan het seizoen dus met 9 uit 9 eindigen.

Aangezien Charlois Europoort met 8-2 Caissa versloeg blijven ook de Rotterdammers in de race voor het kampioenschap, maar alleen wanneer Apeldoorn het laat liggen. In dat geval heeft ook En Passant nog kans

Kasimdzhanov (links) tegen Burg (rechts) (foto: Rene Olthof)

op de titel. Omdat Groninger Combinatie met 7,5-2,5 Zuid Limburg versloeg blijft de strijd om de tweede degradatieplek ongemeen spannend.

Meesterklasse na 8 ronden:

1. Amevo Apeldoorn	15 (49,5)
2. Charlois Europoort	14 (47)
3. En Passant	13 (47)
4. LSG IntelliMagic	12 (49)

5. HWP Sas van Gent	7 (41,5)
6. HMC Den Bosch	5 (39)
7. Kennemer Combinatie	5 (36)
8. Zuid Limburg	5 (35)
9. Groninger Combinatie	4 (35)
10. Caissa	-2 (21)

Zie hier de stand en uitslagen in alle klassen van de KNSB-compitie:

<https://knsb.netstand.nl/scores/index/32>

Giri's Grand Prix

Van 4 februari tot 4 april werd de FIDE Grand Prix 2022 gehouden, een serie van drie toernooien waarin de laatste twee plekken voor het Kandidatentoernooi werden verdeeld. De 24 deelnemers speelden ieder twee van de drie toernooien. De twee spelers met het beste gecombineerde resultaat verdienden de felbegeerde tickets naar het Kandidatentoernooi. Elk toernooi begon met 16 spelers in vier poules, waarvan de winnaars zich kwalificeerden voor de knock-out fase. Anish Giri deed als enige Nederlandse speler mee – en schrijver dezes was zijn begeleider.

Anish Giri in Belgrado (foto: Lennart Ootes)

Belgrado

Anish kwam voor het eerst in actie in Belgrado, hij sloeg het eerste toernooi in Berlijn over. De loting leverde een relatief gunstige poule op met Vitiugov (2726), Harikrishna (2719) en Tabatabaei (2623). Klinkt niet makkelijk maar er was ook een poule met Mamedyarov en Vachier-Lagrave, twee elitespelers. De eerste twee partijen had Anish wit tegen Tabatabaei en Vitiugov.

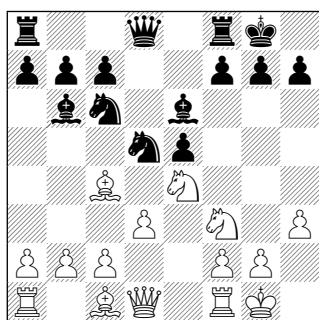
FIDE Grand Prix logo Belgrado (foto: Lennart Ootes)

Giri - Tabatabaei

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lc4

Het Italiaans stond in mijn tijd als actieve schaker nog als onschuldig bekend, nu is het voor veel topspelers de favoriete manier om het Berlijns (3. Lb5 Pf6) te vermijden. Het leek tijdens deze Grand Prix af en toe een Italiaans thema-toernooi.

3...Pf6 4.d3 Lc5 5.0-0 0-0 6.h3 d5 7.exd5 Pxd5 8.Pbd2 Le6 9.Pe4 Lb6

10.b4!? Pdx b4

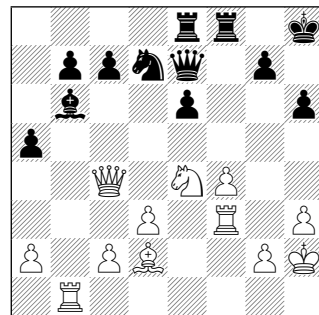
Accepteert een geïsoleerde dubbelpion.

11.Lxe6 fxe6 12.Tb1 h6 13.Pxe5 Pxe5 14.Txb4 a5?!

Jaagt de toren van de vierde rij om daarna met ...Dh4 een aanval op te zetten. Al snel zal

duidelijk worden dat daar niks van terecht komt.

15.Tb1 Dh4 16.De2 Tad8 17.Kh2 De7 18.f4 Pd7 19.Tf3 Pf6 20.Ld2 Da3 21.Pc3 Tde8 22.De5 Pd7 23.Db5 De7 24.Dc4 Kh8 25.Pe4

25...c6? 26.d4!

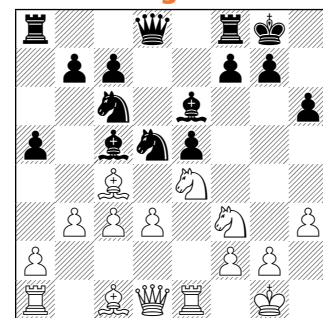
Met het idee Tfb3 waarna de zwarte stelling in elkaar stort. Het is opvallend hoe twee

impulsieve zetten (14... a5?! en 25... c6?) het steunpunt van de loper hebben opgegeven.

26...Tb8 27.Tfb3 Dd8 28.Dxe6 Lxd4 29.Txb7 Txb7 30.Txb7 Pc5 31.Pxc5 Lxc5 32.Td7

En de rest was niet moeilijk meer. **1-0** na 58 zetten

Giri - Vitiugov

12...Lb6

In Jorden van Foreest – Erik van den Doel (2018) ging zwart verder met 12...La7.

13.Dd2

Een zet die eigenlijk niet uit te leggen is, anders dan door te zeggen dat de computer dit de beste vindt.

13...Dc8?

Ook een bizarre damezet, 13... Dd7 is veel logischer en beter.

14.Pg3 f6 15.d4! Dd7

15...exd4 16.Ph5 geeft wit een

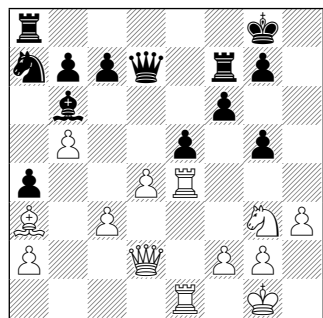
Vitiugov (foto: Lennart Ootes)

winnende aanval. Met de dame op d7 in plaats van c8 zou het niet werken.

16.La3 Tf7 17.Te4?!

Beter is centraliseren met 17. Tad1 exd4 18.Pe2!.

17...a4 18.b4 Pf4 19.Lxe6 Pxe6 20.Tae1 Pg5 21.Pxg5 hxg5 22.b5 Pa7

Na een wat rommelige fase gaat Anish nu vol voor de aanval.

23.h4! Pxb5 24.hxg5 fxg5

De loper kan niet genomen worden: 24...Pxa3 25.g6 Te7 26. De2 gevolgd door Dh5 geeft wit een winnende aanval.

25.Dxg5 Pxa3

25...Pxc3 was noodzakelijk. Na 26.Txe5 Lxd4 is de loper van nietsnut op b6 gepromoveerd tot monster op d4. De stelling na 27.Tf5 is erg scherp.

26.Th4 Te8 27.Dh5! Tf6 28. Pe4 Tf5

28...Th6 gaat niet vanwege 29.Dxh6 gxh6 30.Pf6+

29.Pg5 Txg5 30.Dxg5 c5

30...Pc4 was de enige manier om weerstand te bieden.

31.Dg6 Ld8 32.Th7

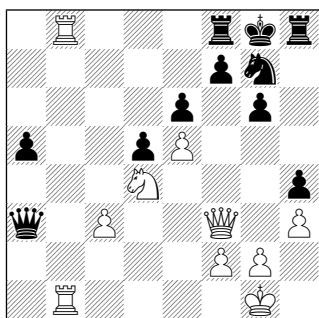
Dh5 is niet te stoppen, daarom **1-0**

Een uitstekende start! Hierna volgden drie remises en in de laatste ronde moest Vitiugov op remise gehouden worden voor poulewinst. Het leek even eng maar Anish had het allemaal goed uitgerekend. Remise en door naar de halve finale tegen Andreikin, die zijn poule met onder andere Grischuk had gewonnen. We komen erin bij de tweede rapidpartij nadat de reguliere partijen en de eerste rapidpartij in remise zijn geëindigd.

Andreikin sloeg toe in de rapid tiebreak (foto: Lennart Ootes)

Giri - Andreikin

Zwart heeft net een pionnetje gesnoept op a3. Beide spelers hebben hier weinig tijd.

32.Txf8+

Na 32.Pb5 gevolgd door Pd6 stort de zwarte stelling in elkaar. 32...Txb8 gaat niet vanwege 33.Pxa3 en het paard dekt de toren op b1.

32...Dxf8 33.Pc6 Dc5

Nu moet wit opeens goede

zetten doen om gelijk te maken.

34.Tb7 Pf5 35.Pe7+ Kg7 36. Pxd6?

36.Pxf5+ is nog acceptabel: 36...gxf5 (36...exf5 37.e6) 37.Df4

36...Dc6 37.Txf7+

Of 37.Ta7 Db6 38.Td7 Db5 39.Ta7 Db8 40.Td7 De8. Nu staat f7 gedekt en kan zwart rustig ... Kxg6 spelen na een witte torenzet.

37...Kxf7 38.Pxh8+ Kg7

Wit staat tijdelijk een pion voor maar vanwege het paard op h8 en de sterke vrijpion op a5 is het simpel gewonnen voor zwart.

0-1 na 63 zetten.

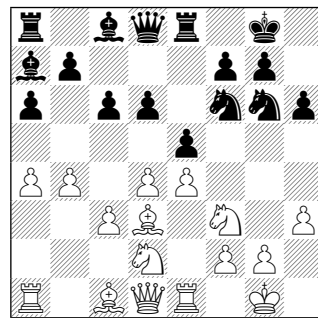
Zowel in de partijen met normale bedenktijd als in de rapid partijen was de opening voor Anish maar was Andreikin in de rommelige fase erna iets scherper.

Berlijn

Toevallig kwam Anish weer met Vitiugov en Tabatabaei in de poule, deze keer met Yu (2713) erbij. Dit toernooi liep stroever; na vijf partijen nog alles remise. De andere spelers wonnen en verloren allemaal een partij wat betekende dat iedereen voor de slotronde op 2,5 uit 5 stond. Anish speelde de cruciale laatste partij met wit tegen Tabatabaei, op papier de minste speler van de groep.

Giri - Tabatabaei

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lc4 Pf6 4.d3 Lc5 5.0-0 0-0 6.Pbd2 d6 7.c3 a6 8.b4 La7 9.a4 Pe7 10. Te1 Pg6 11.d4 Te8 12.h3 h6 13.Ld3 c6

Wit heeft meer ruimte op de damevleugel en in het centrum. De taak is nu de stelling consolideren zonder ...d6-d5 toe te laten. De loper van c1 zou op e3 heel goed staan, omdat dan de druk van de sterke loper op a7 wordt geneutraliseerd. Om dit voor elkaar te krijgen zou het paard van d2 even opzij moeten. Het probleem is dat zwart dan direct met d5 toeslaat. Kortom, niet makkelijk.

14.Ta3

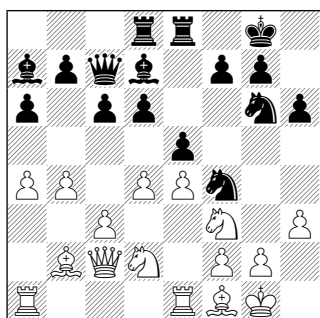
Dit maakt in combinatie met Ta1 terug op zet 17 geen overtuigende indruk.

14...Dc7 15.Lb2 Ld7 16.Dc2

Tad8 17.Taa1 Ph5 18.Lf1 Phf4

de beslissende partij Giri-Tabatabaei (foto: FIDE)

19.h4?

Op zich een standaardzet want g3 is wenselijk maar het vraagt te veel van de witte stelling. 19.c4 zou nog prima speelbaar zijn.

19...d5 20.g3 Ph3+ 21.Kg2

Het paard op h3 staat ingesloten en gaat waarschijnlijk een keer verloren. Wit wordt ondertussen wel mat gezet.

21...exd4 22.cxd4 Pgf4+!

23.gxf4 Dxf4 24.e5 Lf5!

25.Dc3 Te6 26.De3 Tg6+

27.Kh1 Dg4 28.Ta3 f6

Het is niet direct mat, maar wit staat hier helemaal klem en kan zijn stelling niet meer verbeteren. Na 28...f6 komt de loper van a7 tot leven en dat is de druppel.

29.exf6 gxf6 30.h5 Tg7

En nu is ...Lb8 gevolgd door mat op g1 niet te stoppen. **0-1** Een pijnlijke nederlaag.

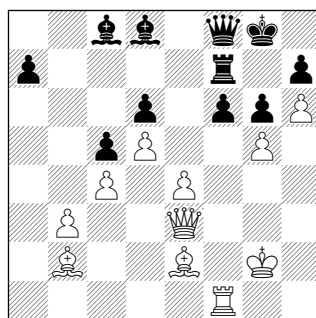
Nakamura en Rapport

Het eerste toernooi in Berlijn werd verrassend gewonnen door professioneel streamer Nakamura. De mensen die zich afvragen wat dit betekent raad ik aan een kijkje te nemen op www.twitch.tv/gmhikaru waar hij vrijwel dagelijks te bewonderen is. Belgrado werd gewonnen door Rapport, die in het eerste toernooi ook al de halve finale haalde. Het tweede toernooi in Berlijn won So door in de finale Nakamura te verslaan. Omdat So in het eerste toernooi zijn poule niet wist te winnen, hebben Nakamura en Rapport de twee tickets naar het Kandidatentoernooi verdiend. De verder niet belangrijke eerste plek in de Grand Prix cyclus was voor Nakamura. Toen hij hierop werd geattendeerd door een journalist was zijn reactie: "Who cares!". Chess by the Numbers gaf op twitter na iedere ronde een update van de kansen op poulewinst, toernooiwinst en kwalificatie voor het Kandidatentoernooi van alle spelers. Een aanrader voor schaakfans die van getallen houden.

We sluiten af met een fragment van de twee winnaars van de Grand Prix cyclus, die zich nu op

mogen maken voor het Kandidatentoernooi.

Nakamura - Grischuk

35...fxg5

Dit versnelt het einde maar ook afwachten is hopeloos. De simpelste manier om te winnen is het mysterieuze 36.Kg3 gevolgd door 37.gxf6 Lxf6 38.Txf6 Txf6 39.Dc3. De koningszet was cruciaal omdat zwart nu niet de toren met schaak op f2 kan zetten.

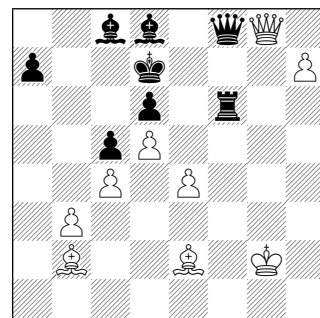
36.Dc3 Txf1 37.Dh8+ Kf7

38.Dxh7+ Ke8 39.Dxg6+ Ke7

40.Dxg5+ Tf6

40...Kd7 41.Lg4+ Kc7 42.Dg7+ Tf7 43.Dxf8 Txf8 44.Lxc8 Kxc8 45.h7 levert een voor wit eenvoudig gewonnen loper-eindspel op.

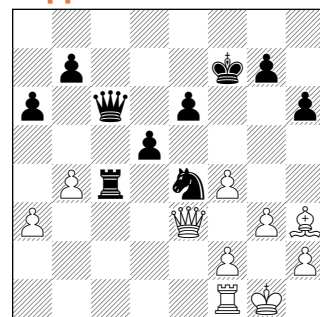
41.h7 Kd7 42.Dg8!

Na 42...Tf2+ 43.Kg1 Df4 44.h8D heeft zwart geen goede schaakjes.

Vandaar **1-0**

Rapport - Andreikin

26.f3 Tc3 27.Dd4 Tc4 28.De3 Tc3 29.Dd4 Tc4 30.De5!?

De beslissende partij, met minuten op de klok. Ik vermoed dat vrijwel alle topspelers hier de zetherhaling geaccepteerd zouden hebben maar niet Rapport!

30...Pd2 31.f5! Pxf1 32.fxe6+ Ke8?

32...Ke7! 33.Dxg7+ Kd6 was noodzakelijk. Deze bijzonder ingewikkelde stelling leidt bij correct spel tot remise.

33.Dxg7

De dreiging Df7+ gevolgd door e7 is niet goed te pareren. Zwart geeft nu in een wanhoopspoging al zijn stukken weg in de hoop eeuwig schaak te forceren maar het werkt net niet.

33...Db6+ 34.Kxf1 Tc1+ 35. Ke2 Te1+ 36.Kxe1 De3+ 37.Kd1 Dd3+ 38.Kc1 De3+ 39.Kb1 Dd3+ 40.Kc1 De3+ 41.Kb2 Dd2+ 42.Ka1 Dc1+ 43.Ka2 Dc4+ 44.Kb2 De2+ 45.Ka1 Df1+

Na 45...De1+ 46.Ka2 De2+ 47. Db2 Dc4+ 48.Ka1 houden de schaakjes ook op.

46.Lxf1 1-0

Nakamura winnaar Grand Prix cyclus (foto: FIDE)

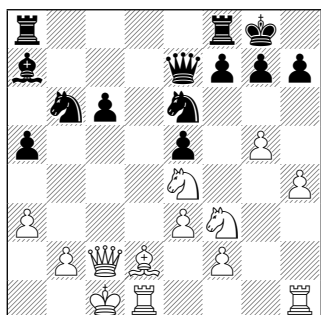

Russische inval in Oekraïne raakt ook schaakwereld

De vreselijke oorlog in Oekraïne raakt ook de schaakwereld op allerlei manieren. Allereerst natuurlijk door het oorlogsleed zelf, en door berichten van Oekraïense schakers en de gevolgen die de Russische invasie direct heeft op hun leven. De FIDE en de ECU kondigden al snel allerlei maatregelen af tegen Russische (en Wit-Russische) schakers, sponsors en organisatoren. De Olympiade die op 26 juli zou beginnen in Moskou werd vrijwel direct geschrapt. En wat te denken van de positie van de Russische president van de wereldschaakbond Arkady Dvorkovich?

Het Europees Kampioenschap voor Landenteams van 2021 eindigde in een verrassende overwinning voor het team van Oekraïne. Natuurlijk Oekraïne is een van de sterkste schaaklanden in de wereld: het won de Olympiades van 2004 en 2010. Het Oekraïense team kon in die jaren echter bogen op supersterren als Ivanchuk, Ponomarev en Eljanov. In 2021 bestond het team van captain Oleksandr Sulypa uit Anton Korobov, Andrei Volokitin, Yuriy Kuzubov, Kirill Shevchenko en Volodymyr Onyshchuk. Sterke schakers, maar geen wereldtoppers, wel een homogeen team met ratings tussen de 2684 en 2622. In de startranglijst stond het team qua ratinggemiddelde op plaats 7. Ver achter Rusland, Azerbeidzjan en Frankrijk en ook nog net onder het als 6e geplaatste Nederland. De Europese titel was het gevolg van een collectieve prestatie. Bijna alle teamspelers speelden evenveel partijen en geen enkele partij ging verloren! In ronde 6 wisten de Oekraïners door taai verdedigen Nederland op 2-2 te houden (vier remises). Een ronde later werd Rusland verslagen middels 3 remises en een overwinning op bord 3.

Shevchenko - Alekseenko EK-Landenteams ronde 7 2021

Stelling na 21.Dc2

Shevchenko heeft de partij scherp opgezet met g4-g5 en tegengestelde rokades. In de diagramstelling heeft hij al groot positioneel voordeel. Alekseenko probeert zich nu te bevrijden, maar dat werkt averechts.

21...f5? 22.gxf6 gxf6 23.Lc3 Lb8 24.h5! Pd5

Wit wint ook na 24...f5 25.Thg1+ Kh8 (of 25...Pg7 26.h6, en 25...Kf7 26.Peg5+) 26.Pxe5.

25.Ph4 f5 26.Tdg1+ Kh8 27.Pg3 Pxc3

Veld f5 is dodelijk zwak, zoals ook blijkt uit 27...f4 28.Pgf5 Df6 29.Pg6+! hxg6 30.hxg6+ Kg8 31.g7.

28.Dxc3 Dc5

28...f4 faalt nog steeds op 29.Pgf5 Df6 30.Pg6+.

Oleksandr Sulypa

Oekraïne wint EK-Landenteams 2021 (foto: ECU)

Alexander Grischuk veroordeelde in een persconferentie de invasie in Oekraïne door zijn vaderland scherp (foto: Lennart Ootes)

29.Dxc5 Pxc5 30.Pgxf5

en zwart gaf op. Er dreigt Tg7 en Pg6+ en op 30...Ta7 volgt toch 31.Pg6+ hxc6 32.hxc6+ Kg8 33.g7 met winst.

1-0

Dat waren twee cruciale matchpunten voor het Oekraïense team op weg naar de eindoverwinning.

Bij de prijsuitreiking gebeurde er iets opmerkelijks. De president van de Europese schaakbond, Zurab Azmaiparashvili, feliciteerde niet alleen het Oekraïense team met hun Europese titel, maar sprak ook openlijk over de spanning aan de oostgrens van Oekraïne en sprak zijn hoop uit dat gesprekken met Rusland oplossingen zouden bieden. Het EK-Landenteams startte op 12 november 2021, toevallig dezelfde dag

waarop Poetins woordvoerder Dmitry Peskov verkondigde dat Rusland 'niemand bedreigde'. De Georgiër Azmaiparashvili zal heel anders tegen die woorden en de Russische troepenopbouw hebben aangekeken dan velen in West-Europa. Nog voor de annexatie van de Krim in 2014 werden delen van Georgië in 2008 na een militaire actie van Rusland erkend als onafhankelijke staten door Medvedev en Poetin.

Oekraïense schakers

Hoe vervreemdend is het om de Europese Kampioen met de inmiddels bekende blauwgele vlag op de foto op de vorige pagina te zien staan. Helemaal links staat teamcaptain Oleksandr Sulypa. Dezelfde Sulypa deelde een paar dagen na de Russische invasie een foto van hemzelf met geweer bij een wegblokkade. Kirill Shevchenko de winnaar uit de bovengenoemde match tegen Rusland deelde foto's op twitter waarop raketinslagen te zien waren op 500 meter van zijn huis in Kyiv. De bekende Oekraïense trainer Adrian Mikhalchishin (onder andere oud-captain van het Nederlandse vrouwen-team) liet mij weten dat hij dagelijks een paar uur in een schuilkelder in Lviv doorbrengt. Grootmeesters Mikhail Golubev en Natalia Zhukova hebben via sociale media laten weten dat ze helpen bij de coördinatie van vrijwilligerscentra in Odessa. Vrijwel alle Oekraïense schakers hebben opgeroepen tot een volledige boycot van alle Russische en Wit-Russische schakers gekoppeld aan de eis dat FIDE-president Arkady Dvorkovich moet aftreden.

Maatregelen FIDE en ECU

De wereldschaakbond was overigens een van de eerste internationale sportbonden die reageerde op de Russische invasie die begon op 24 februari. Een dag later al maakte de FIDE bekend dat de Olympiade, die op 26 juli had moeten beginnen in de hoofdstad van Rusland, zeker niet zou worden gehouden in Moskou. Hoon trof echter het eufemistische taalgebruik van de bond

die repte van een 'snel verslechterende geopolitieke situatie'.

Op 27 februari was er echter geen woord Frans bij de verklaring van de FIDE. Er werd duidelijk gesproken van een 'oorlog' en die werd ook veroordeeld. De Russische en Wit-Russische vlag zou niet meer getoond worden tijdens officiële FIDE kampioenschappen, alle contacten met Russische sponsors zouden worden verbroken, en verklaarde Poetin-aanhangers als Sergey Shipov en Sergey Karjakin werden voor de Ethische Commissie gedaagd vanwege hun steunbetuigingen aan de 'ongerechtvaardigde militaire actie'.

Op 4 maart sprak ook de Europese schaakbond (ECU) zich in scherpe bewoordingen uit over de Russische invasie in Oekraïne en de betrokkenheid van Wit-Rusland. Diverse maatregelen werden afgekondigd waaronder uitsluiting van Russische en Wit-Russische schakers aan officiële Europese kampioenschappen onder hun eigen vlag, een maatregel die ook gold voor teams en clubs uit beide landen. Een mogelijke schorsing van de Russische schaakbond werd onder aandacht van de FIDE gebracht, met als motivering dat de raad van toezicht van deze bond diverse Russen bevat die op de sanctielijst staan waaronder de Russische minister van Defensie.

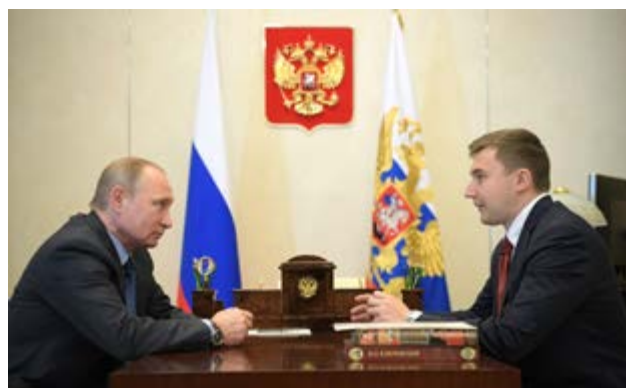
Op 6 maart kondigde de FIDE een snelle en simpele procedure af waarmee Russische (en Wit-Russische) schakers hun landcode konden wijzigen naar de neutrale FIDE-landcode.

Op 16 maart volgde een nieuwe stap en werden de teams van Rusland en Wit-Rusland uitgesloten van deelname aan FIDE-kampioenschappen. Een besluit dat in lijn was met het IOC en automatisch betekent dat beide landen niet deel kunnen nemen aan de aanstaande Olympiade die inmiddels door de FIDE verplaatst is naar Chennai (India).

De KNSB had ondertussen al een brief gestuurd aan de FIDE en de ECU waarin gevraagd werd om Russische en

Russische vrouwenteam met Gunina Shuvalova en Kaslinskaya (foto: ECU)

Vladimir Putin en Sergey Karjakin (foto: Kremlin)

Dvorkovich en Nepomniachtchi tijdens de prijsuitreiking WK 2021 (foto: FIDE)

Wit-Russische schakers volledig uit te sluiten van deelname aan officiële kampioenschappen. Een maatregel die in lijn zou zijn met het advies van het IOC en die gesteund wordt door NOC*NSF.

Russische schakers

Zowel de KNSB, in haar brief aan de FIDE en de ECU, alsook beide internationale sportbonden zelf begrijpen echter heel goed dat veel Russische schakers (die vanwege hun beroep veel reizen en beter geïnformeerd zijn dan veel van hun landgenoten) tegen de oorlog zijn. Tijdens het Grand Prix toernooi in Belgrado gebruikte Alexander Grischuk een persconferentie na afloop van een partij voor een lang politiek betoog waarin hij aangaf dat zijn land aan de verkeerde kant stond in het conflict. Het doel van zijn monoloog was zeker ook om zijn landgenoten in Rusland te bereiken en te informeren. De invasie ontlokte de laatste WK-uitdager, Ian Nepomniachtchi, een uitspraak op sociale media dat het ging om een 'zwarte dag', en oud-wereldkampioen Alexandra Kosteniok maakte dat treffend duidelijk met een zwarte afbeelding op haar twitter-account op 24 februari. Op 3 maart publiceerden 44 Russische schakers een open brief waarin ze de Russische president vroegen de oorlog te beëindigen. Onder de namen vele prominente mannelijke en vrouwelijke topschakers waaronder Ian Nepomniachtchi (Ruslands sterkste speler), Daniil Dubov, Peter Svidler, Andrey Esipenko, Alexander Khalifman, Alexandra Kosteniok, Valentina Gunina, Alina Kashlinskaya en Polina Shuvalova. De drie laatstgenoemde vrouwen waren allen lid van het Russische

team dat Europees Kampioen werd in 2021. Dat al deze spelers heel wat meer te verliezen hebben dan alleen hun plaats in het nationale team moge duidelijk zijn.

Op 21 maart publiceerde de FIDE een uitspraak van de Ethische Commissie over het gedrag van topschaker Sergey Karjakin. Karjakin, een etnische Rus geboren op de Krim, kwam oorspronkelijk uit voor Oekraïne maar stapte in 2009 over naar de Russische federatie. In 2016 speelde hij om de wereldtitel tegen Magnus Carlsen en werd pas in de tiebreak door de Noor verslagen. Karjakin steunde in 2014 al de invasie op de Krim, en steunde via twitter ook de huidige Russische invasie waarbij hij zich bediende van hetzelfde jargon als Poetin. De Ethische Commissie was van oordeel dat zijn uitspraken het schaakspel en de FIDE in diskrediet brengen en schorste hem daarom voor 6 maanden van deelname aan FIDE-gerate toernooien. De meest directe consequentie van deze schorsing is dat Karjakin niet langer deel mag nemen aan het Kandidatentoernooi dat in juni van start gaat in Madrid. Wanneer we voorbij de 6 maanden kijken dan is het echter ook moeilijk te geloven dat Westerse sponsors ooit nog geassocieerd zullen willen worden met de schaker Karjakin. Het valt niet uit te sluiten dat afgelopen januari het allerlaatste optreden was van de Rus in Wijk aan Zee en misschien in heel West-Europa.

FIDE-president Arkady Dvorkovich

FIDE-president Arkady Dvorkovich was een jarenlange vertrouweling van oud-president (en oud-premier) Medvedev en ook van

Poetin, en heeft onder andere als vice-premier gefungeerd in Rusland – ook ten tijde van de Russische inval in de Krim. Hij was een belangrijke economische adviseur van het Rusland onder Poetin met diverse prestigieuze functies. De laatste jaren lijkt hij verder weg te staan van het Kremlin en hij staat niet op de sanctielijst. Toen hij in 2018 het voorzitterschap van de FIDE overnam van Kirsan Ilyumzhinov redde dat min of meer de FIDE. Ilyumzhinov stond immers wel op de sanctielijst en de FIDE kon om die reden niet eens meer een normale bankrekening openen. Dvorkovich is de zoon van een bekende Russische arbiter en een echte liefhebber van schaken. Dat hij capabel was had hij al aangetoond als voorzitter van de WK-voetbal organisatie in Rusland (2018). De FIDE presidentsverkiezingen staan gepland voor augustus 2022 (een termijn duurt vier jaar) en zonder de oorlog in Oekraïne zou de herverkiezing van Dvorkovich een formaliteit zijn geweest. Na de invasie lijkt alles anders en is het duidelijk dat Dvorkovich op eieren loopt. De FIDE doet stevige uitspraken en neemt adequaat beslissingen, maar uitspraken van de president zelf zijn beperkt.

Dat veranderde op 14 maart in een artikel van *Mother Jones* (een Amerikaans tijdschrift) waarin Dvorkovich zich uitspreekt tegen de oorlog en laat weten 'met zijn gedachten te zijn bij de Oekraïense burgers'. Alleen al het uitspreken van het woord 'oorlog' is bij wet verboden in Rusland en de gevolgen bleven dan ook niet uit. De uitspraken van Dvorkovich werden gretig geciteerd door alle Westerse media. Door de partij van Poetin, Verenigd Rusland, werd Dvorkovich meteen weggezet als een landverrader. Verwarrend genoeg werd op 15 maart op de website van Skolkovo (een wetenschappelijk centrum waarvan Dvorkovich voorzitter is) een statement geplaatst uit naam van dezelfde Dvorkovich waarin hij zich duidelijk committeerde aan de politiek van Poetin. Het valt niet uit te sluiten dat die verklaring onder dwang plaatsvond, en in ieder geval is Dvorkovich inmiddels teruggetreden als voorzitter van Skolkovo.

Of de Rus ook weg moet als voorzitter van de FIDE is aan de Algemene Vergadering van de wereldschaakbond waarin alle lidstaten 1 stem hebben. Dvorkovich zelf heeft zich inmiddels herkiesbaar gesteld waarbij hij ook oud-wereldkampioen Anand in zijn team heeft opgenomen. KNSB-voorzitter Bianca de Jong-Muhen gaf op 21 maart in de *Volkscrant* aan dat, ondanks zijn grote verdiensten voor de schaaksport, wat haar betreft zijn positie als voorzitter van de FIDE op dit moment onhoudbaar is. Tegenkandidaten zijn er echter niet.

Meesterklasse: Wordt het Apeldoorn of Charlois?

Alexei Shirov werd opgesteld door En Passant (foto: Lennart Ootes)

Na zeven ronden lijken de kaarten onderin geschud. Caïssa vliegt eruit en Groninger Combinatie moet hopen op een wonder. Aan kop gaat het tussen AMEVO Apeldoorn en Charlois Europoort. LSG Intellimagic en En Passant hebben in theorie nog kans, maar niemand die daar serieus nog in de landstitel gelooft.

Caïssa

In het seizoen 2019-2020 deed Caïssa haar intrede in de Meesterklasse, maar de goden waren de schaakgodin niet gunstig gezind. In dat door Corona afgebroken jaar leed zij alleen maar nederlagen. Het verblijf in de Meesterklasse werd verlengd dankzij de pandemie, maar of ze daar in de hoofdstad echt plezier aan beleefd hebben? Dit seizoen volgden wederom alleen maar nederlagen. Tot overmaat van ramp kreeg men op 12 maart geen team op de been voor de degradatiekraker tegen Groninger Combinatie. Twee strafpunten en alsnog naar Groningen, luidde het bondsoordeel. Gevolg: Caïssa zal degraderen en zeer waarschijnlijk met een score van -2 punten.

Groninger Combinatie

De Groningers troffen de sterkste tegenstanders aan het begin van de competitie en hadden in die wedstrijden geen geluk. Maar de kansen lagen in de laat-

ste ronden en dus werd voor de wedstrijd op 2 april tegen Kennemer Combinatie de spaarpot stukgeslagen. Maar ook dat leverde een nederlaag op. Met nog twee ronden te gaan drie punten achterstand op drie teams. Twee van die teams treffen ze nog. Zou het ze nog lukken? Het zou een wonderlijke ontsnapping betekenen.

HMC Den Bosch, Kennemer Combinatie en Zuid Limburg

Deze teams hebben allen vijf punten. Als het wonder van Groningen zich voltrekt loopt HMC Den Bosch het grootste risico. Zij moeten namelijk eerst nog tegen de koploper en als Groningen van Zuid Limburg wint wordt het in de laatste ronde (de uitgestelde vijfde ronde) nog vreselijk spannend met de wedstrijd Groningen – HMC op het menu. Zuid Limburg krijgt Caïssa nog, dus die lijken wel veilig. Kennemer Combinatie krijgt nog twee gevaarlijke tegenstanders, LSG en En Passant.

Om het in eigen hand te houden hebben ze nog een puntje nodig. Als het wonder van Groningen zich niet voltrekt zijn ze al veilig.

Het Witte Paard Sas van Gent

In Zeeuws Vlaanderen kunnen ze dik tevreden zijn. Een keurige vijfde plaats met zeven punten uit zeven ronden. Er is een kans dat ze aan een kampioensfeestje meewerken, want op 21 mei wacht de koploper in de laatste ronde. Een kampioensfeest verpesten kan ook natuurlijk.

Hoe dan ook, ook volgend seizoen weer Meesterklassewedstrijden in Zeeland.

LSG Intellimagic

Van de vier teams die nog kampioen kunnen worden heeft LSG de kleinste kans. Maar mochten er gekke dingen gebeuren op 23 april, dan kan de laatste ronde tegen Charlois Europoort nog een spannende worden! LSG heeft een redelijk hecht team. Het "gebruikte" dit seizoen slechts dertien verschillende spelers. Van die spelers is Edwin van Haastert lekker bezig. Met een score van 5,5 uit 7 maakt hij nog kans op een grootmeesterresultaat. Enkele spelers van LSG besteden meer dan gemiddeld tijd aan de openingsvoorberei-

in 2019 kreeg Edwin van Haastert de kampioensbeker uitgereikt door KNSB-ambassadeur Arthur Schuering (foto: Frans Peeters)

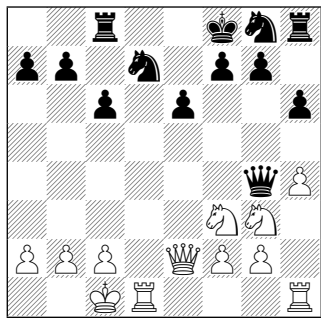
ding. Van Haastert is er daar een van. Zie hoe hij in ronde twee tegen HWP Sas van Gent Helmut Cardon op een openingsverrassing trakteerde...

Van Haastert - Cardon

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Pc3 dxe4 4.Pxe4 Lf5 5.Pg3 Lg6 6.h4 h6 7.Ld3

Een verrassend pionoffer dat de laatste tijd populair is bij diverse sterke schakers, onder wie Jorden van Foreest. Hans Ree deed dit al in 1963!

7...Dxd4 8.Pf3 Dd6 9.Lxg6 Dxc6 10.De2 Pd7 11.Lf4 Dg4 12.Lc7 Tc8 13.Ld6 e6 14.Lxf8 Kxf8 15.O-O-O

Wit heeft een behoorlijke voor-sprong in ontwikkeling. Cardon ontwikkelt nu ook een stuk, maar dat is wel meteen fout.

15...Pgf6?

15...Df4+ 16.Td2 Pgf6 was beter. Dan komt de zwarte dame niet zo in de problemen.

16.Td4 Dg6 17.Thd1 Pd5 18.c4 P7f6

18...P5f6 19.Txd7 Pxd7 20.Txd7 is ook kansloos voor zwart.

19.Pe5 Dh7 20.b3

Onnodig. Wit geeft dat kreuple paard een uitweg.

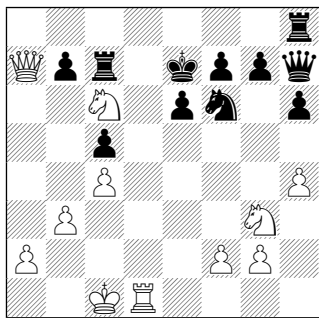

Zygon Kollen-Henk Vedder Charlois-En Passant (foto: Harry Gielen)

20...Pc3 21.Db2 Pxd1 22.Txd1 Ke7?

Zo komt alles weer goed voor wit. 22...Kg8 was beter.

23.Da3+ c5 24.Dxa7 Tc7 25. Pc6+

Altijd lekker, dit soort zetjes.

25...Kf8 26.Td8+ Pe8 27. Dxc5+ 1-0

En Passant

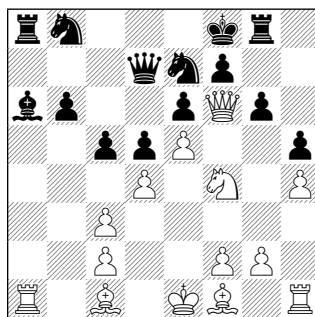
En Passant trok dit seizoen alle registers open om nog eens een gooi naar de titel te doen. Een van twee kanten zeer grootmeesterlijke eerste ronde tegen Apeldoorn leverde "slechts" een gelijkspel op. Een totale off-day tegen Charlois Europoort op 5 februari leverde een 6-4 nederlaag op in een wedstrijd waarin En Passant zwaar favoriet was op rating. Drie verliespunten is vaak voldoende geweest voor de landstitel, maar dat lijkt dit seizoen onwaarschijnlijk. En Passant haalde nog een aardige stunt uit door op 27 november tegen LSG Alexei Shirov op te stellen. Die stond al een tijdje op het verlanglijstje.

Charlois Europoort

Op het moment dat de competi-

tie 2019-2020 door Corona werd afgebroken stond Charlois Europoort bovenaan. Dat feest ging niet door, maar dit seizoen gingen ze weer met hetzelfde elan van start. De Rotterdammers begonnen met zes overwinningen. In de zevende ronde ging het topduel tegen Apeldoorn echter verloren waardoor ze de slotfase ingaan met een punt achterstand. Als op 23 april van Caïssa gewonnen wordt volgt er nog een pittig potje tegen LSG Intellimagic. Als ze beide wedstrijden winnen is er nog altijd kans op de landstitel, maar ook op een tweede plaats met 16 punten. Een record voor een vice-kampioen. Ook Charlois Europoort maakte dit seizoen gebruik van dertien spelers. Topscorer is Zygon Kollen met 5,5 uit 7. Een grootmeesterresultaat zit er niet in, maar het moet gek lopen wil het geen meesterresultaat worden. Zijn winst op Henk Vedder (En Passant) leverde de schoonheidsprijs op.

Kollen - H. Vedder, ronde 6

Stelling na 16...Tg8

Zygon sloeg hier toe met het fraaie **17.Lb5! Pec6 18.Pxg6+ Txg6 19.Dh8+ Ke7 20.Lg5+ Txg5 21.Df6+ Ke8 22.hxg5 De7 23.Txh5 cxd4 24.Th8+ Kd7 25.Lxc6+ 1-0**

AMEVO Apeldoorn

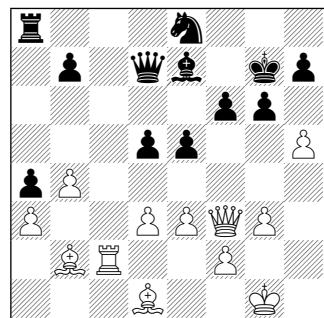
Nog nooit werd Apeldoorn landskampioen, maar dit seizoen, met slechts een verliespunt uit zeven ronden, moet het dan eindelijk gaan gebeuren. In de basis is het al een sterk team, maar er zijn financiële mogelijkheden om op cruciale momenten extra uit te pakken. Met een punt voorsprong en

Max Warmerdam topscorer Meesterklasse (foto: Harry Gielen)

wedstrijden voor de boeg tegen HMC Den Bosch en HWP Sas van Gent lijkt er geen vuiltje meer aan de lucht. Grote man is Max Warmerdam. Hij is topscorer van de Meesterklasse met 7 uit 7. Gaat er eindelijk weer eens iemand 9 uit 9 halen? Twee keer al won hij de schoonheidsprijs dit seizoen. Zijn partij tegen Van den Doel uit de wedstrijd tegen Charlois Europoort was ook niet onaardig...

Warmerdam - Van den Doel, ronde 8

Stelling na 34...Kg7

35.Dh1!

Max activeert zijn dame door haar in de hoek te zetten!

35...Td8 36.Dh4 Pd6 37.Lg4?! f5 38.Lxe5+ Kf8?

Er was tijdnood, zo las ik in het verslag van Thomas Beerdse op schaaksite. Was daarvan geen sprake geweest, dan had Erik vast 39...Kh6 of 39...Kg8 gevonden waarmee hij zelfs voordeel zou hebben gehad. Nu gaat het hard...

39.Dh1!

Weer de hoek in!

39...fxg4 40.hxg6 hxg6 41. Dh8+ Kf7 42.Dg7+ Ke8 43. Dxc6+ Pf7 44.Tc7 Db5 45. Dg8+ Lf8 46.Dxf7 mat!

De volgende ronde is op zaterdag 23 april een paar dagen voor het verschijnen van dit blad.

Grootse viering van een bijzonder jubileum

De KNSB, opgericht op 23 mei 1873, bestaat volgend jaar 150 jaar. Het thema van de jubileumviering is 'Schaken kent geen grenzen'. Een jubileumcommissie is al een tijdje in de weer met de voorbereidingen. De spil is Ard Dekker, vicevoorzitter van de commissie. Aan hem 10 vragen.

De KNSB anderhalve eeuw oud, hoe bijzonder is dat?

'Dat is best bijzonder, want we zijn de oudste schaakbond ter wereld en een van de oudste sportbonden van Nederland. Bedenk ook dat schaken een mondiale sport is met meer dan 200 landen die aangesloten zijn bij de wereldschaakbond FIDE en meer dan 600 miljoen schakers wereldwijd'.

Wie bereidt het jubileum voor?

'Dat doen we met een jubileumcommissie onder voorzitterschap van KNSB-voorzitter Bianca de Jong-Muhen. En we hopen dat alle bonden en alle clubs in Nederland achter ons gaan staan en ook een heleboel gaan organiseren'.

Een mooie kans voor extra veel aandacht voor het schaken?

'Ja, we willen het jubileum vieren met de twee miljoen mensen in Nederland die onze passie voor schaken delen. Daarom stimuleren we dat zoveel mogelijk activiteiten in de openbare ruimte worden gehouden en aandacht in de media krijgen. Denk bijvoorbeeld aan schaaktafels, winkelcentra, scholen, bibliotheken, bedrijven, etc. Als het ons lukt om schaken beter op de kaart te zetten bij de vele doelgroepen, dan zal de interesse voor het schaakspel toenemen'.

Ard Dekker tijdens prijsuitreiking

Zijn er al jubileumactiviteiten bekend?

'De eerste activiteit wordt het Schoolschaakplan dat al in september van dit jaar start. Het doel is om zoveel mogelijk schooljeugd aan het schaken te krijgen. De apotheose daarvan is de eerste Nationale Schoolschaakdag. Die is op 23 mei 2023, de dag dat de KNSB op de kop af 150 jaar bestaat'.

'We willen het hele jaar in Nederland jubileumactiviteiten hebben. De eigenlijke jubileumweek is van 20 t/m 26 mei 2023. Chess Events Utrecht wil in die week een Grand Chess Tour organiseren met de beste schakers van de wereld. Verder staat al vast dat we op zaterdag 20 mei een jubileumreceptie houden en die dag zijn er simultaanwedstrijden met zes grootmeesters aan in totaal 150 mensen. Overigens houden we ook een 'jubileum kick-off' en wel in januari bij het Tata toernooi. Op de jubileumwebsite zullen we de komende periode steeds meer activiteiten vermelden.

Vanwaar het thema 'Schaken kent geen grenzen'?

'Omdat er geen onderscheid is tussen leeftijd, geslacht, ras, geloof of taal. Met een schaakspel kun je in de hele wereld met iedereen contact krijgen. We ondersteunen daarom ook een goed doel in Oeganda.

Wat is het goede doel?

'Dat is de aanschaf van schaaktafels voor jeugd in Oeganda. We ondersteunen DIDA Sports Organisation in haar missie om Oegandese kinderen te helpen hun sportieve en maatschappelijke vaardigheden te ontwikkelen. Hun waarden Develop, Inspire, Discipline en Achieve sluiten naadloos aan op de waarden van de KNSB'.

150 jaar KNSB is wellicht ook een aanleiding voor een boek?

'Ja, het laatste jubileumboek verscheen bij het

Ard Dekker (foto: still uit filmpje Westlandse Omroep Stichting)

100-jarig bestaan. Een groep onder leiding van Yvette Nagel-Seirawan werkt nu aan een nieuw boek met bijdragen van veel aansprekende namen. Niet alleen wordt ingegaan op het verleden (vooral de laatste 50 jaar), maar waar mogelijk ook op heden en toekomst'.

Wanneer verschijnt het boek?

'Het wordt gepresenteerd op zaterdag 20 mei 2023. Het streven is dat geïnteresseerde leden vanaf januari 2023 kunnen voorinschrijven als we meer kunnen laten zien van het boek'.

Veel activiteiten, dus veel geld nodig.

Zijn er al sponsors?

'Stedon (de leverancier van de meeste schaaktafels in Nederland) financiert het goede doel met € 100 per geleverde speltafel. Voor het jubileum hebben we drie soorten sponsors. Ten eerste de grotere sponsors, zoals Chessity en de Stichting GO-Fonds. Verder hebben we nu vier leden in de Club van € 1.500. Heel leuk is ook het Sponsorschaakbord, waarvan nu al 36 velden (à € 150 excl. BTW per veld) zijn gesponsord. Dit bord doet het ook goed op social media om aandacht te vragen voor het jubileum'.

Stel ik heb een tip. Ik wil iets organiseren of ik wil sponsoren. Bij wie moet ik zijn?

'Gelukkig zijn er naar aanleiding van een eerdere oproep al leuke ideeën aangereikt. Soms pakt de jubileumcommissie het op, maar we juichen vooral initiatieven van leden, clubs en bonden van harte toe.

We vragen nog steeds de hulp van iedereen bij het zoeken naar sponsors. In vergelijking met veel andere sporten gaat het om bescheiden bedragen. Iedereen kan zich bij mij melden op jubileum@schaakbond.nl. Je krijgt zo snel mogelijk een reactie'.

Kijk ook op de KNSB jubileumpagina:

<https://schaken.nl/over-schaken/jubileum-knsb-150-jaar>

Sponsorschaakbord: al 36 velden bezet

Er zijn op het sponsorschaakbord weer 5 velden 'ingenomen', waarmee het totaal aantal bezette velden nu 36 bedraagt. We zijn nu dus over de helft. Nieuw is Derks & Derks met maar liefst 4 velden! Ook nieuw is Guido Frenken, die graag veld d1 wilde en deze plek heeft ingenomen met de voor dit veld toepasselijke tekst 'Voor mijn Dame(s)!'

Dank voor jullie steun! Wil je óók een eigen veld (of misschien wel meer) op dit bord? Dat kan voor € 150 excl. BTW per veld. Wie volgt? Mail Ard Dekker: jubileum@schaakbond.nl

NOAH RITZERVELD WINT NK E MET 9 UIT 9

Op vrijdag 15 april en zaterdag 16 april werd in Tilburg het NK E gespeeld. Vooraf waren er diverse kanshebbers op de titel die elkaar niet veel ontlopen, des te knapper is het dat Noah Ritzerveld uit Wassenaar met de fenomenale score van 9 uit 9 Nederlands kampioen is geworden. Bij de meisjes werd Anika Bagga kampioen met een prachtige 7,5 uit 9.

Het NK E is al jaren goed georganiseerd en dat merkt het publiek vooral doordat alle partijen live worden uitgezonden. Op de toernooisite staan de vorige 17 edities prachtig gedocumenteerd. Tijdens het toernooi worden uitslagen en standen netjes bijgehouden en verschijnen updates op Twitter. Natuurlijk kan het gebeuren dat er eens een live bord vastloopt of iets anders misgaat, maar juist een sterke toernooiorganisatie kan dat goed opvangen en dat verdient een groot compliment.

Hoofdarbiter Arno Eliëns vertelt: "Dit was de (en mijn) 18e editie van het toernooi: daarvoor was de E categorie onderdeel van de pupillendag. Toen werden de E-tjes nog niet uitgezonden naar EK/WK omdat de KNSB de pupillendag niet geschikt vond als kwalificatietoernooi voor EK/WK. Daarop hebben we destijds

Denken en schrijven NJK E

in Brabant voorgesteld dat er een apart E-Kampioenschap zou komen en vervolgens organiseer je dat dan 18 jaar. En we hebben nog geen intentie om te stoppen hoor."

Arno vervolgt: "Het E-Kampioenschap is overigens het enige NK dat de afgelopen twee jaar wel fysiek door is gegaan (coronaregels waren natuurlijk soepeler voor jonge kinderen). Dit jaar was het in Tilburg bij Boerke Mutsaers omdat onze vaste locatie al lang geleden gereserveerd was door een bruidspaar. Voordeel van Tilburg

Speelzaal NK E

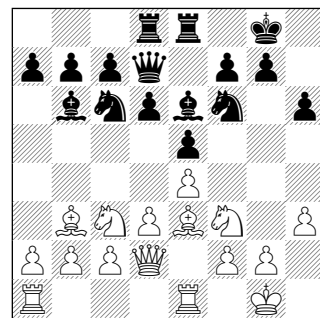
is dat er meer ruimte buiten is en een goede OV-verbinding."

Gevraagd naar hoe het de voormalige E-Kampioenen is vergaan, vertelt Arno: "Ja ik heb je vast wel eens verteld dat ik de helft van het volwassenen NK op het E-Kampioenschap heb gehad (de andere helft is te oud om er ooit gespeeld te hebben...). Voormalige winnaars zijn Benjamin Bok (de eerste kampioen), Lucas van Foreest en Casper Schoppen. Lucas en Casper hadden evenals Noah nu de perfecte 9 uit 9 score. Bij de Meisjes is Eline Roebers natuurlijk het meest succesvol geworden."

Het is alles behalve makkelijk om de verwachtingen op een jeugd-NK waar te maken. Alle deelnemers aan een NK kunnen een aardig potje schaken en zo gebeurt het dat er eigenlijk iedere ronde wel een topper een steekje laat vallen. In de eerste ronde werd de als vijfde geplaatste Oscar Koppenens verslagen door Alexi Georgopoulos-Karbouniari, die al vroeg in de partij door een penning een kwaliteit wist te winnen. In de tweede ronde werd de als tweede geplaatste Freek Thijssen in een directe koningsaanval matgezet door Viaan Gohil. In een vrijwel symmetrische Italiaanse stelling leverde het moedige loperoffer

Lxh6 een prachtige aanval op.

Viaan Gohil - Freek Thijssen

Stelling na 12...Tfe8

13.Lxh6!

Wat een heerlijk stukoffer. Objectief gezien blijft de stelling hierna in balans.

13...gxh6 14.Dxh6 Ph7!

Zwart vindt de enige verdediging.

15.Pg5!

De juiste manier om de aanval te versterken.

15...Pf8

Dit kan op zich nog wel, maar nu

Bijna mat

NJK E

wordt het wel gevaarlijk. De beste verdediging was 15...Pgx5 16.Dxg5+ waarna wit niet meer heeft dan eeuwig schaak.

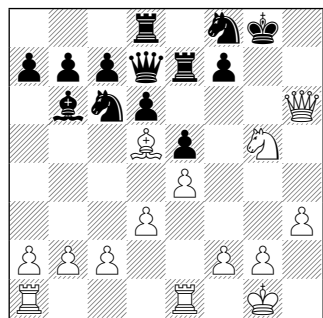
16.Pd5!

Weer vindt Gohil de beste manier om de aanval te versterken.

16...Lxd5

Deze ruil moet wel.

17.Lxd5 Te7

Zwart kan hier ook een kwaliteit offeren met 17...Te6 om te proberen onder de druk uit te komen.

18.Df6

Deze zet is eigenlijk wat minder overtuigend. Verrassend sterk was hier 18.c3! geweest, om met Tad1 en d4 langzaam maar zeker de druk te verhogen. Wit heeft geen bijzondere haast, omdat zwart ook niet veel kan.

18...Pe6

Met 18...Tde8! gevolgd door ...Pd8 had zwart zich langzaam los kunnen werken.

19.Df5

19.Pxf7! Txf7 20.Lxe6 was hier een mooie winnende combinatie geweest.

19...Pg7

Zwart bezwijkt onder de aanhoudende druk, wat makkelijk kan gebeuren in zo'n ingewikkelde situatie. Zwart had hier terug kunnen gaan met 19...Pf8 waarna wit ook weer terug moet met 20.Df6.

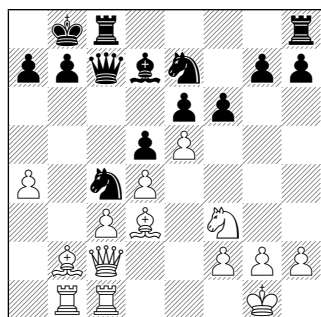
20.Dh7+

En opeens is het mat op de volgende zet.

1-0

De andere toppers bleven scoren en in de vierde ronde kwam het tot de eerste directe confrontatie: Akshaj Katpatal met wit tegen Hrdya Dinanath. In een Franse Doorschuifvariant leek Akshaj aanvankelijk het betere van het spel te hebben, maar Hrdya verdedigde koeltjes en won vervolgens in de counter. Noah Ritzerveld won ondertussen van Viaan Gohil.

Akshaj Katpatal - Hrdya Dinanath

Stelling na 17...Pc4

18.Lxc4!

De juiste beslissing, want wit's andere loper blijkt nu erg sterk te worden.

18...Dxc4 19.La3!

Als een duveltje uit een doosje komt deze zwartveldige loper tevoorschijn.

19...Pg6 20.Ld6+ Ka8 21.Tb4 Da6 22.Tcb1

De zwarte koning komt nu stevig onder druk te staan, terwijl de witte koning volkomen veilig is.

22...Lc6 23.Pe1 Pf4

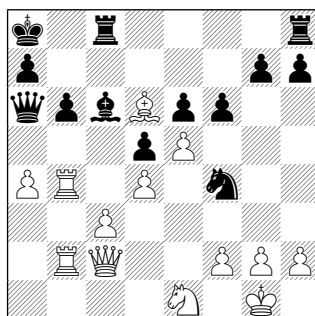
Zwart probeert iets van tegenspel te ontwikkelen.

24.T1b2

Vooralsnog verdedigt wit secuur.

24...b6

Dit laat wat toe.

25.Pf3

Een zeer ongelukkige blunder. Na 25.exf6 hangt het zwarte paard en wint wit belissend materiaal.

25...Pd3

Door deze paardvork wint zwart een kwaliteit.

26.Db3

26.Ta2 was de enige manier geweest om de stelling bij elkaar te houden.

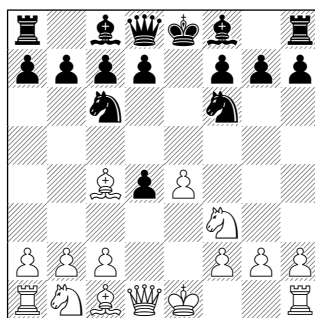
26...Pxb4 27.cxb4 Dxa4

Nu ook de a-pion verloren is gegaan, heeft wit geen kans meer, zwart won.

In de vijfde ronde kwam het tot wat achteraf gezien het beslissende treffen was tussen Hrdya Dinanath en Noah Ritzerveld. Al vroeg in de opening offerde Hrdya een pion, of misschien was het een blunder door de spanning. Noah hield zijn zenuwen het beste onder controle en won even later nog een kwaliteit en de partij. Hrdya had tussendoor wel wat interessante dreigingen, maar Noah neutraliseerde alles met vaste hand.

Hrdya Dinanath - Noah Ritzerveld

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lc4 Pf6 4.d4 exd4

Denken en schrijven NJK E

5.Pxd4

Wit haalt hier wat dingen door elkaar. 5.e5 en 5.0-0 zijn hier de theoretische mogelijkheden voor wit.

5...Pxe4 6.Pxc6

6.Lxf7+ Kxf7 7.Dh5+ was hier de beste poging geweest, waarna een lange ingewikkelde variant volgt: 7...g6 8.Dd5+ Kg7 9.Pxc6 (9.Dxe4 Lb4+! blijkt enorm goed te zijn voor zwart) 9...De8 10.De5+ Dxe5 11.Pxe5 en nadat de rookwolken zijn opgetrokken, heeft zwart de betere kansen in het eindspel vanwege het loperpaar, maar staat wit in ieder geval niet een pion achter.

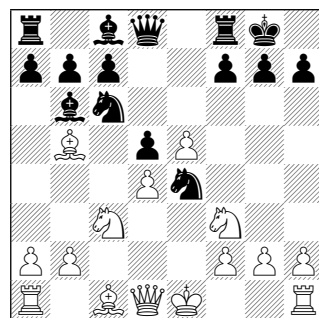
6...bxc6 7.0-0 Le7 8.Le3 0-0

Nu bleef zwart een pion voor en wist dat goed in winst om te zetten.

Noah alleen op kop en in de zesde ronde wist hij de koppositie vast te houden middels een technische overwinning op Freek Thijssen. In een actuele variant van het Italiaans werd de zwakke zwarte pion op c6 systematisch belegerd en de pluspunt in het eindspel verzilverd.

Noah Ritzerveld - Freek Thijssen

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lc4 Lc5 4.c3 Pf6 5.d4 exd4 6.e5 d5 7.Lb5 Pe4 8.cxd4 Lb6 9.Pc3 0-0

10.Le3

Met deze variant versloeg Eline Roeters grootmeester Matro-

Start van de ronde NJK E

vasilis, een partij die in een eerder nummer van Schaakmagazine heeft gestaan.

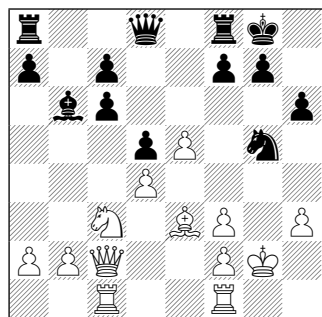
10...Lf5 11.0-0 h6 12.Tc1 Lg4

Hier had de zwarte loper beter meteen heen kunnen gaan twee zetten geleden, want nu heeft zwart kostbare tijd verloren.

13.Lxc6 bxc6 14.h3 Lh5 15.Dc2

Een radicale manier om de penning op te lossen, waarna de stelling weer onduidelijk wordt. Wellicht ontkomt wit er niet aan om 15.g4 Lg6 in te voegen en hier is 16.Pe2 sterk, met een verrassend dominante stelling. Wit kan zijn stelling blijven versterken, terwijl de zwarte stukken problemen hebben.

15...Lxf3 16.gxf3 Pg5 17.Kg2

17...f5

Deze leerzame fout kost zwart de partij. Beter was breken met 17...f6 waarna de stelling scherp, maar in balans is.

18.f4 Pe6 19.Pe2

Nu is de stelling volledig geblokkeerd en is de pion op c6 niet meer te redden. De half-open g-lijn werkt ook in wit's voordeel.

19...De8 20.Dxc6 Td8

20...Dg6+ 21.Kh2 helpt zwart ook niet.

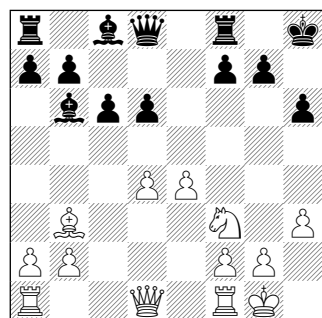
21.Dxe8 Tfxe8 22.Kh2

en wit won het eindspel overtuigend.

In de zevende ronde volgde het treffen tussen Akshaj Katpatal en Noah Ritzerveld. Voor de zevende keer op rij werd het een Italiaanse opening voor Noah en hij liet zien dat hij alle varianten van deze opening goed in de vingers heeft. Akshaj offerde een pion en leek daar interessant spel voor te krijgen, maar Noah bleef stevig overeind en trok uiteindelijk aan het langste eind. Kampioen word je door ook goed te kunnen verdedigen.

Akshaj Katpatal - Noah Ritzerveld

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Pc3 Pf6 4.Lc4 Lc5 5.d3 d6 6.Lg5 h6 7.Lxf6 Dxf6 8.Pd5 Dd8 9.h3 Pe7 10.c3 Pxd5 11.Lxd5 c6 12.Lb3 0-0 13.0-0 Kh8 14.d4 exd4 15.cxd4 Lb6

16.e5

Wit heeft wat meer ruimte als compensatie voor het loperpaar en besluit tot actie over te gaan.

16...d5

Beter was 16...dxe5 om de stelling te openen.

17.Lc2

Nu kan wit een mooie batterij bouwen.

17...Le6 18.Dd3 g6 19.Dd2 Kg7

Vooralsnog houdt zwart de boel goed bij elkaar.

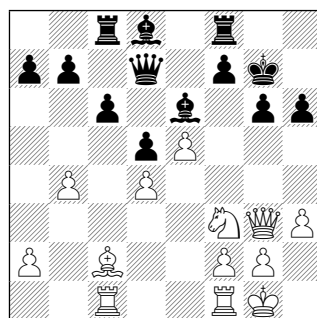
20.Tac1 Tc8 21.b4

Stukje bij beetje probeert wit de stelling volledig te controleren.

21...Dd7 22.Df4

Langzaam maar zeker gaan de witte stukken richting de zwarte koning.

22...Ld8 23.Dg3

23...Lf5

23...De7 was de juiste manier geweest om alle velden te blijven controleren.

24.Tfe1 Lxc2 25.Txc2

Nu heeft zwart geen loperpaar meer en wordt het opletten geblazen.

25...Lc7

25...Df5 was beter geweest.

26.Ph4!

Nu krijgt wit een stevig initiatief.

26...Kh7

26...Ld8 terug kan niet vanwege 27.e6! met winnende aanval.

27.f4

De witte pionnenmeerderheid op de koningsvleugel komt in beweging.

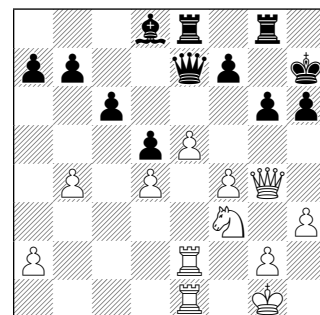
27...Tg8 28.Tce2

De witte stukken staan nu goed gecoördineerd.

28...Tce8 29.Pf3 Ld8 30.Dg4

Dit stelt zwart voor een lastige keuze, want na dameruïl blijft wit zeer dominant staan.

30...De7

31.e6

Een kostbare positionele fout. Met 31.f5 had wit de stelling volledig onder controle kunnen houden.

31...f5!

Nu krijgt zwart de stelling weer onder controle.

32.Dg3 Dxb4

En zwart snoept een pionnetje mee. De partij bleef hierna vlijmscherp en ging nog alle kanten op. In alle hectiek vloog het live bord er op een gegeven moment zelfs uit, maar uiteindelijk stond er 0-1 op het scorebord. Het geeft maar eens aan hoe spannend dit toernooi was en dat de 100% score niet zomaar tot stand kwam. De jongens hebben er hard voor geknokt.

Hrdya bleef ondertussen ook zijn partijen winnen, dus pas toen Noah ook zijn achtste partij tegen Oscar Koppenens winnend afsloot, was het kampioenschap binnen. In de laatste ronde werd het met geduldig spel zelfs de perfecte score van 9 uit 9, gevolgd door Hrdya op 7,5 en Akshaj op 7. Bij de meisjes was de concurrentie iets minder hevig en won Anika Bagga met 7,5 uit 9, voor Niranjana Ganeshram op 6,5 gevolgd door het duo Sarah Barbier en Ruth van Duuren op 6 uit 9.

Nederlands Kampioen Annika Bagga met Zhaoqin Peng

Nederlands Kampioen Noah Ritzerveld met Zhaoqin Peng

Alle prijswinnaar NK E jeugd en meisjes

VOORLOPER

Jeugdkatern Schaakmagazine

In deze
Voorloper:

Fan van Tal

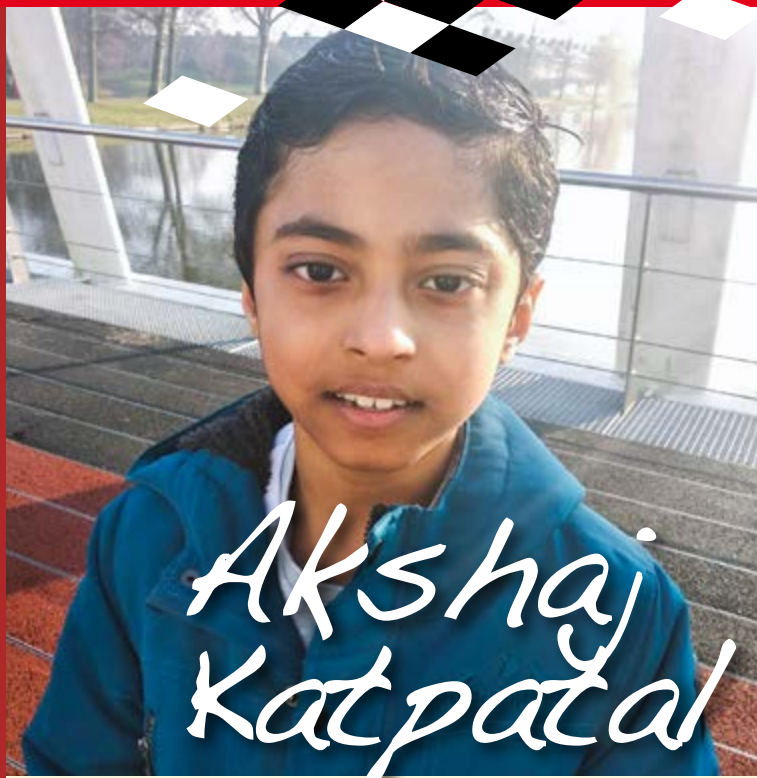
Slecht in
strategie

Beetje goed
in eindspel

Kan tegen
zijn verlies

Speelt snel

Anchorman

Akshaj
Katpatal

‘Vindt schaken geweldig’

In India worden de grootmeesters steeds jonger en jonger. In Nederland hebben we nu ook een 9-jarige jongen uit India die het wel eens ver zou kunnen gaan schoppen als schaker. Hij werd vorig jaar al tweede in het Nederlands kampioenschap onder 12 jaar! Hij speelt snel als een Formule 1-racewagen en is een ‘tactisch monster’! Tijd om kennis te maken met...

Akshaj vindt schaken geweldig. Hij wint al veel toernooien, bij de jeugd maar ook tegen oudere spelers. Tactisch vindt de 9-jarige jongen uit Lelystad de meest verbazingwekkende dingen. Het is dan ook niet gek dat hij een fan is van de vroegere wereldkampioen Michael Tal, de bekendste aanvalschaker ooit: “Ik zoek op Internet partijen van hem op. Hij was heel goed in tactiek.”

Akshaj is geboren in India (in 2016 kwam hij met zijn ouders naar Nederland) en hij kent ook de Indiase wereldkampioen Vishy Anand, maar van de spelers van nu volgt hij vooral Magnus Carlsen:

“Die geeft soms zijn dame weg en dan wint hij toch nog!”

Akshaj wil ook best wereldkampioen worden. Hij snapt dat hij daar hard voor moet werken: “Ik ben nog heel slecht in strategie, maar in eindspelen ben ik wel een beetje goed.” Ook zijn openingen zijn nog niet zo goed, vindt hij.

Internationaal Meester Nico Zwirs heeft met Akshaj gewerkt: “Akshaj speelt heel veel en kan goed tegen zijn verlies.” Met zijn 9 jaar is hij ook een echte Voorloper, want hij deed vorig jaar augustus al mee aan het NK C (tot en met 14 jaar) en werd daar gedeeld zesde! Nico

herinnert zich een leuk voorval tussen twee ronden op één dag in: “Ik liep de zaal in om te kijken of er nog een wedstrijd bezig was, maar de zaal was leeg. Toch was er nog één schaker die op een bankje zat en dat was Akshaj. Hij was benieuwd naar de indeling en kon niet wachten om weer te beginnen!” Nico vindt wel dat Akshaj iets rustiger mag spelen. Te snel spel leidt soms tot fouten en onnodig verlies.

Akshaj leerde op zijn vijfde schaken van zijn vader Mukund. Vooral de vele tactische opgaven die je online kunt vinden vond hij leuk. Hij speelt vaak in toernooien die in Amsterdam worden georganiseerd. In 2020, toen hij nog maar net boven het bord uitkwam, won hij met 7 uit 7 de A-groep van de Grand Prix van de Indische buurt in Amsterdam. In maart dit jaar werd hij in een jeugdtoernooi in Duivendrecht eerste met 8½ uit 9!

Na het NK C werd Akshaj in september ook nog eens tweede in het NK onder 12 jaar, vlak achter de drie jaar oudere Gachatur Kazarjan! Dat vond hij zelf ook wel een verrassing: “Ik dacht, misschien kan ik vijfde worden. Maar het ging heel goed. In de laatste ronde tegen Noah Ritzerveld dacht ik dat het remise zou worden, maar won ik toch nog.”

Het leverde hem een plaats op in het EK jeugd onder 10 jaar in oktober, een hybride toernooi (met bord en online) dat in Nederland vanuit Papendal werd gespeeld. Daar had Akshaj zijn mooie momenten, maar de tegenstand was sterk en hij eindigde op 4 punten uit 9 partijen.

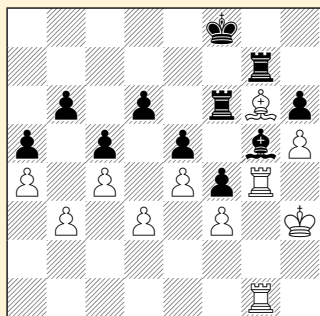
Er is nog veel werk aan de winkel, maar Akshaj is zo gek op schaakpartijtjes spelen dat hij het zeker ver zal schoppen. En wat als hij toch geen profschaker kan worden? Hij begint te lachen: “Dan word ik... eh... anchorman bij een nieuwsprogramma op TV!”

Geboortedatum: 26 juni 2012
 Uit: Lelystad
 School: De Tjotter in Lelystad, zesde klas gym
 Leukste schoolvak: gym
 Hobby's: cricket
 Schaken geleerd van: zijn vader
 Club: SV Almere
 Wat wil je worden: wereldkampioen schaken of anchorman
 Lievelingseten: pani puri

Partijen van Akshaj

Akshaj – Bregje Roebers Kampioenschap t/m 12 jaar, Amsterdam 2022

Met veel geduld heeft Akshaj alles klaargezet voor zijn winstpoging:

41.Txg5

Er is geen andere manier om erdoor te komen!

41...hxg5 42.Txg5 Tg8 43.Tg4 Tg7 44.Kh4 Tg8 45.Tg5

Hij ziet dat hij er met de koning alleen ook niet doorkomt, en probeert daarom nu eerst torens te ruilen met Tg5 en Tf5.

45...Th8 46.Tf5 Txf5?

En dat pakt goed uit! Bregje moest 46...Kg7 spelen, waarna wit niet verder komt: na 47.Kg5 houdt zwart het met 47...Tff8, maar dat is ook de enige zet! (47...Thf8? 48.h6+)

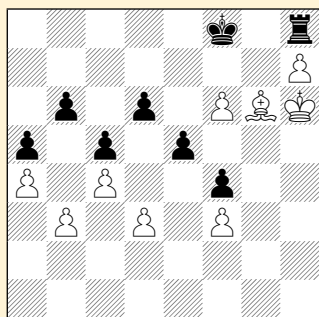
47.exf5

Nu kan de ene toren niet alletwee de pionnen tegenhouden, zelfs niet met hulp van de koning:

47...Kg8 48.Kg5 Kg7 49.h6+! Kf8

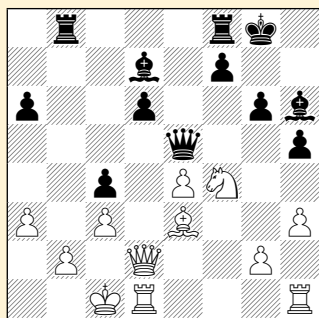
Na 49...Txh6 komt de andere pion: 50.f6+ en de toren gaat eraf.

50.f6 Tg8 51.h7 Th8 52.Kh6

Dit heet 'zetdwang': er is geen enkele goede zet die zwart hier kan spelen! Bregje offerde de toren op h7 maar gaf even later op.

Akshaj – Tom van't Hoff Kampioenschap t/m 12 jaar, Amsterdam 2022

Voor deze partij hadden Akshaj en zijn vader vertraging; ze kwamen ruim drie kwartier te laat in de speelzaal aan! Maar er was nog drie kwartier bedenktijd over, en dat was meer dan genoeg om in deze stelling een mooie combinatie te vinden:

23.Pxg6! Dxe4

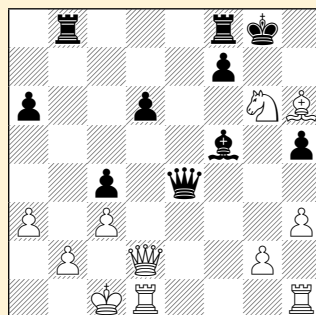
Na 23...fxg6 24.Lxh6 heeft wit een pion gewonnen, maar kan zwart nog vechten.

Moeilijker te zien was 23...Lxe3 24.Pxe5 Lxd2+ 25.Txd2 en zwart kan het paard niet goed slaan omdat de looper op d7 hangt! Wit blijft twee pionnen voor.

24.Lxh6

Nu wint wit een kwaliteit.

24...Lf5

Aha, dat was Tom's bedoeling. Gaat wit nu mat op b1?

25.Pe7+!

Dat moet je van tevoren wel even gezien hebben!

25...Dxe7 26.The1

En het gevaar is geweken. Wit pakte even later de kwaliteit op f8 en won na een lang eindspel.

Akshaj – Raymon Oord Online KNSB competitie 2021

Zwart had meer dan 2000 Elo!

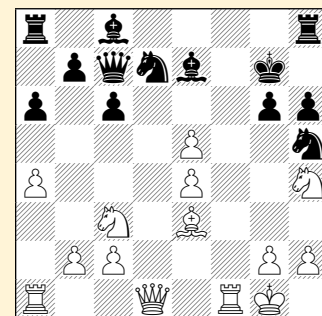
1.e4 d6 2.d4 Pf6 3.Pc3 Pbd7 4.Pf3 e5 5.dxe5 dxe5 6.Lc4 Le7 7.Lg5 c6 8.a4 Dc7 9.0-0 h6 10.Le3 a6

Iets te langzaam. Akshaj duikt er meteen in:

11.Ph4! g6 12.f4

Snel de f-lijn openen om aan te vallen; als zwart rokeert zijn de pionnen voor zijn koning al verzwakt.

12...Ph5 13.Lxf7+! Kxf7 14.fxe5+ Kg7

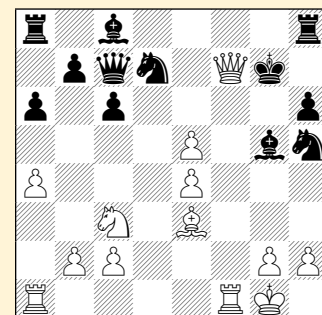

Het offer 13.Lxf7+ kom je vaker tegen in zulke stellingen, maar nu hakt Akshaj er nog harder doorheen met een tweede stukoffer:

15.Pxg6!! Kxg6

Niet nemen helpt ook niet, omdat het paard op h5 en de toren op h8 hangen.

16.Dg4+ Lg5 17.Df5+ Kg7 18.Df7

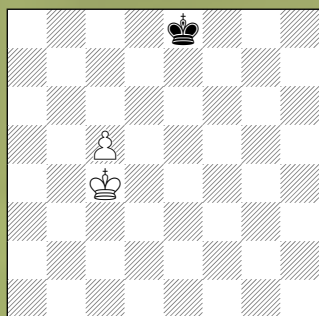

En voordat zwart wist wat er gebeurd was, stond hij al mat!

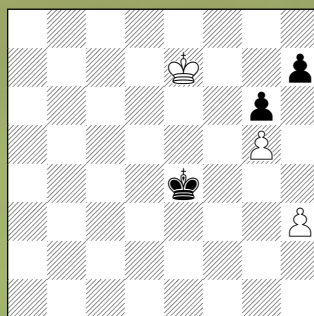
Afhouden in het pionneneindspel

Pascal Losekoot

In het pionneneindspel heeft de koning de hoofdrol. Hij heeft de taak om een vrijpion naar de overkant te begeleiden en daarbij te voorkomen dat de koning van de tegenstander in de buurt kan komen. We kijken naar een veel gebruikte techniek: afhouden. Dit is het blokkeren van de koning van de tegenstander door in de weg te gaan staan met de eigen koning. Zowel de aanvallende als de verdedigende partij kunnen hier gebruik van maken.

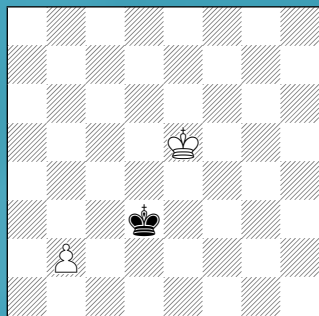
Het is belangrijk de juiste route te kiezen voor de koning. Als wit aan zet is leidt 1.Kd5? bijvoorbeeld tot remise na 1...Kd7 2.c6+ Kc7 3.Kc5 Kc8! - recht naar achteren. Wit wint echter als hij zijn koning op b6, c6, d6, b7, c7 of d7 krijgt (de sleutelvelden). **1.Kb5! Kd7 2.Kb6 Kc8 3.Kc6!** (3.c6? Kb8 houdt de witte koning weer af) **3...Kb8 4.Kd7**. Het doel is bereikt: de pion kan doorlopen.

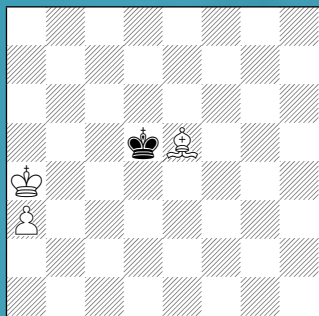
Het tweede voorbeeld is het slot van een eindspelstudie van B. Zaitsev (1997). Het draait om controle over f4 (voor zwart) en f6 (voor wit). Na 1.Kf6? volgt 1...Kf4! 2.Kg7 (2.h4 verliest!) Kxg5 en remise. Daarom: **1.Ke6!** Op 1...Kf4 volgt nu 2.Kf6 en dan moet zwart weg: 2...Kg3 3.Kg7 Kh4 4.Kh6! en wit wint. Vandaar: **1...Kf3 2.Kf7!** en nu moet het wel: **2...Kf4 3.Kf6 Kg3 4.Kg7 Kh4 5.Kh6! Kxh3 6.Kxh7 1-0** Best mooi!

Opgaven

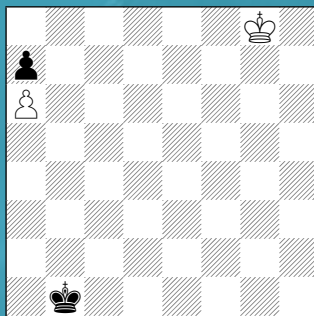
Opgave 1: Wit aan zet wint

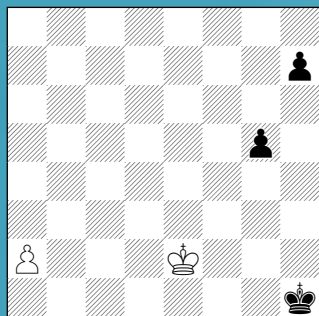
Opgave 2: Wit aan zet wint

Opgave 3: Wit aan zet wint

Opgave 4: Wit aan zet wint

Opgave 5: Wit of zwart aan zet

Opgave 6: Wit aan zet wint

Wat is de uitslag als wit aan zet is, en wat als zwart aan zet is?

Een prachtige, en lastige, eindspelstudie van Yochanan Afek

Voor de oplossingen van opgave 5 en 6 zie pagina 36

(Markov, 1997)
5...Ke3 6.Kc5! etc. 1-0.
route van de zwarte koning.
Kf3 5.Kf5! Blokkeert de
2...h5+ 3.Kxh5 Kg3 4.Kxg5
omlopen, dat kost teveel tijd).
zwarte koning helemaal
2.Kg3 h4+ 3.Kh3 moet de
zwarte koning af. (Na 1...h5
1.Kf3! h2 2.Kg4 houdt de
pionnen tegenhouden:
4) Eerst moet wit de zwarte
Kd6 6.Kxa7 Kc7 remise.
3.Kd7 Ke4 4.Kc7 Ke5 5.Kb7
e7-d7-c7 te lopen: 2.Ke7 Kd3
niet goed is het om via
Kb7 Kc5 6.Kxa7 1-0, maar
3.Kd5! Ke3 4.Kc6 Kd4 5.
3) 1.Kf7 Kc2 2.Ke6! Kd3
verkeerde looper.
meer te winnen vanwege de
b7, dan is de stelling niet
zwarte koning via a6 en
(bijv. 1.Lh2), dan bereikt de
veert. Als je de looper redt
2) 1.Kb5! en de a-pion promo-
koning af.
1) 1.Kd5 houdt de zwarte

Antwoorden

foto: Harry Gielen

Kwalificatietoernooien NK ABC

De Nederlandse Kampioenschappen in de leeftijdscategorieën t/m 14, 16 en 18 jaar worden in de eerste week van mei gehouden in Almelo. In vier kwalificatietoernooien konden jongens en meisjes zich plaatsen voor deze NK's ABC. Op de foto zien we deelnemers aan het derde kwalificatietoernooi dat in de Doelen in Rotterdam werd gehouden. Voor alle informatie over het NK ABC zie de toernooiwebsite <https://njsk.nl>

ZOTTE ZETTEN

Arno Bosch

Jeroen Bosch

In het vorige nummer van Schaak-Magazine heeft u uitgebreid kunnen lezen over de progressie van Eline Roebers. In februari speelde de Amsterdamse in het open toernooi van Cannes en dat deed ze andermaal behoorlijk succesvol. Ze scoorde met 5 uit 9 haar tweede IM-norm! Eline remiseerde onder andere tegen twee grootmeesters met een rating van boven de 2500. In de laatste ronde nam Eline het op tegen een sterke Franse IM (rating 2465). Het werd een scherpe partij die uiteindelijk gewonnen werd door de Fransman. Doet u het hem na, het kan uw laatste kans zijn om de 15-jarige te verslaan!

Roebers - Loiseau
Cannes (9) 2022

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.d4 exd4 4.Pxd4 Df6

Een interessante zet waarmee

zwart aangeeft in te zijn voor sommige varianten die ook kunnen ontstaan na 4...Lc5. Loiseau vermijdt met deze volgorde de variant 4...Lc5 5.Pb3 - laat dat nu net de variant zijn die Eline op haar repertoire heeft staan tegen 4...Lc5!

5.Pf3

Met deze zet 'trapt' Eline in ieder geval niet in de zetvolgorde truuik van haar tegenstander. Ze zal geweten hebben dat Anish Giri de paardzet ook al eens heeft gespeeld.

5.Le3 Lc5 en 5.Pxc6 Lc5 zijn de varianten die via 4...Lc5 op het bord kunnen komen.

De scherpe zet 5.Pb5 wordt beantwoord met 5...Lc5.

Niet bijzonder goed voor wit is het wat tamme 5.Pb3 na 5...Dg6 6.f3 is 6...Ld6! een getruukt antwoord. Het idee blijkt na 7.Pc3 Pge7 8.Le3?! Lxh2! Yu-Carlsen, Dubai 2014.

5...Lb4+

Heel slim. De Fransman lokt c3 uit met dit schaakje zodat het damepaard geen toegang meer heeft tot zijn natuurlijke ontwikkelingsveld. Op 5...Lc5 is 6.Pc3!

sterk.

6.c3 Lc5 7.Le2 Pge7 8.0-0

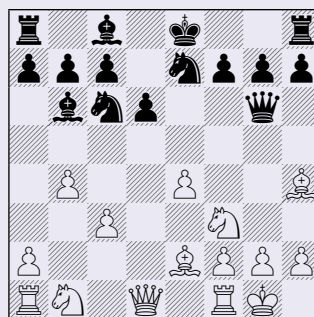
Zetverwisseling met de partij is nog mogelijk na het directe 8.Lg5 Dg6 9.0-0 d6.

8...d6 9.b4 Lb6

Nemen op b4 faalt op de tussenzet 10.Lg5.

10.Lg5 Dg6 11.Lh4

Er is een moeilijk middenspel ontstaan waarin wit meer ruimte heeft, maar zwart prettig 'compact' staat. De opgeschoven witte pionnen (b4 en e4) kunnen ook zwaktes opleveren. De zwarte dame kan natuurlijk zowel goed staan (ze heeft al een oogje op de witte koning) of kwetsbaar (ze is al vroeg ontwikkeld).

De Lezer heeft Zwart

11...a5	8	12.b5
12...Pe5	5	13.Pxe5
13...dxe5	1	14.Pd2
14...Le6	8	15.Dc2
15...Pd5	12	16.Lg3
16...Pf4	8	17.Lxf4
17...exf4	1	18.Tad1
18...0-0	6 (8)	19.Kh1
19...Tfe8	5 (7)	20.Pc4
20...Lc5	6 (10)	21.Pe5
21...Dh6	2	22.Lc4
22...f3	10	23.g3
23...Dh3	5	24.Tg1
24...Lxc4	6	25.Pxc4
25...Te6	4	26.Pe3
26...Dxh2+	4	27.Kxh2
27...Th6	1	0-1
Totaal	92 (100)	

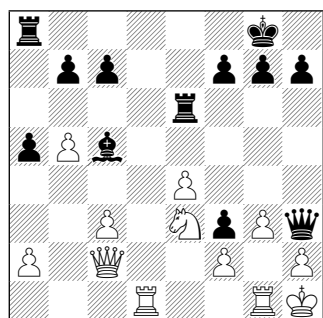
Combineren

Karel van der Weide

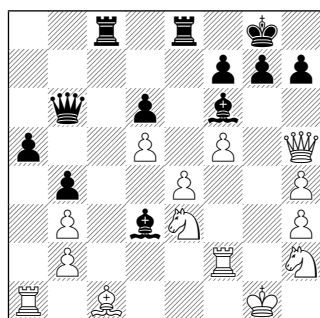
In het open toernooi van Cannes haalde de vijftienjarige Eline Roebers haar tweede meesternorm. Ze scoorde 5 uit 9 en had een TPR van 2458. Begeleid door

vader Jan, speelt Eline veel internationale toernooien. Eerder dit jaar won ze ongedeeld het Untergrombach open met 6,5 uit 7 en dus lijkt Eline af te stevenen

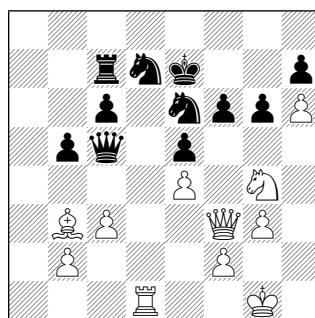
op de meestertitel. Hieronder acht combinaties, onder andere uit Cannes.

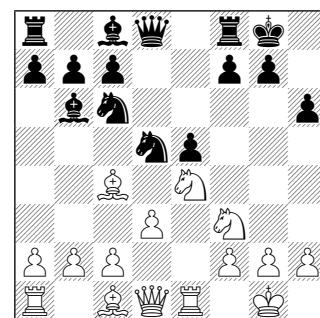
1. Zwart is aan zet

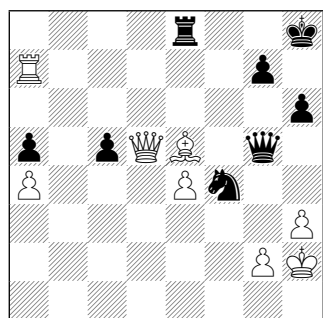
2. Zwart is aan zet

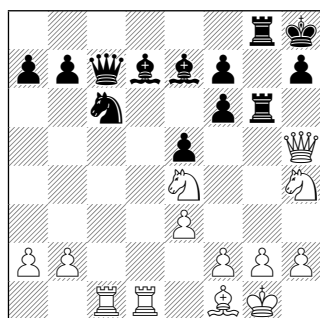
3. Wit is aan zet

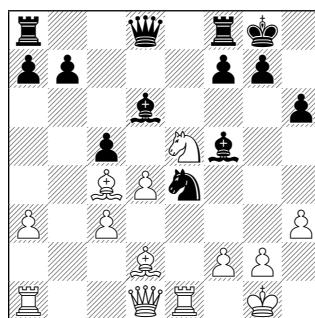
4. Wit is aan zet

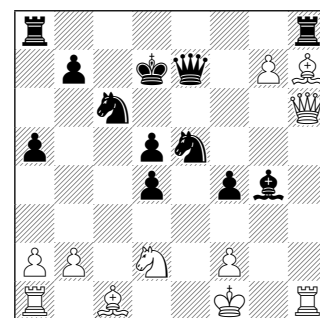
5. Wit is aan zet

6. Zwart is aan zet

7. Wit is aan zet

8. Zwart is aan zet

Derde IM-norm Siem van Dael op EK in Slovenië

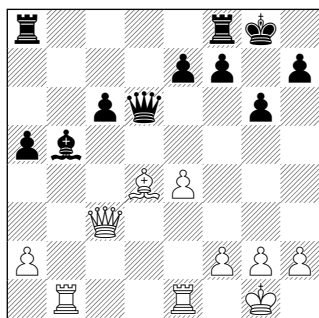
Van 27 maart t/m 6 april speelden in Terme Catez (Slovenië) 316 spelers om het Europees Kampioenschap en 20 kwalificatieplekken voor de lucratieve World Cup. Vijf Nederlanders hadden zich hiervoor ingeschreven van wie Lucas van Foreest het beste resultaat haalde: hij kwam met 7 uit 11 een halfje (en wat tiebreakpunten) te kort voor kwalificatie. De andere Nederlanders kwamen op minscores uit, maar Siem van Dael haalde wel zijn derde IM-norm. De titel ging verrassend naar de als 20e geplaatste Duitser Matthias Blübaum.

Voor de organisatie was dit keer niet corona maar de vijf Russen die onder FIDE-vlag mee mochten doen het grootste probleem. De Oekraïense deelnemers hadden namelijk aangegeven daar niet tegen te willen spelen. Als uitzondering stonden de FIDE en de ECU toe dat de paringen hierop aangepast konden worden maar dit is toch iets wat problemen kan geven in de toekomst. Blübaum had van dit alles geen last. Hij begon tegenvallend met een remise, maar daarna boekte de 24-jarige wiskundestudent zes overwinningen op rij. Vier remises bleken daarna genoeg voor de titel: Sargissian kwam nog langszij, maar had een lagere gemiddelde tegenstand. Uit de serie winstpartijen een bijzondere tegen een sterke Servische grootmeester.

Eline op het EK

Blübaum - Ivic

Stelling na 22...Lb5

Wit wil hier met zijn pion minder graag aanvallen, maar hoe? Blübaum vindt een creatieve manier. Hij begint met veld b7 beschikbaar maken voor de witte toren.

23.a4!? Lxa4 24.Lh8!

Een motief dat ik niet eerder

Siem op het EK

gezien heb: de loper sluit zichzelf op voor de goede zaak.

24...f6 25.e5! Dd8 26.exf6 exf6 27.Tb7! Tf7

Na 27...Kxh8 28.Dh3 h5 29.De3 g5 30.Df3 dringt de witte dame beslissend binnen.

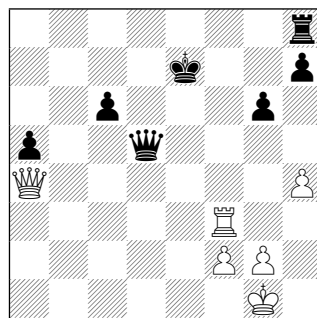
28.Txf7 Kxf7 29.h4!? Dd6

Slaan op h8 had gekund. Wit kan dan de loper op a4 ophalen (nog een voordeel van 23.a4) of voor eeuwig schaak gaan.

30.Dc4+ Kf8 31.Te6! Dd5 32.Txf6+ Ke7 33.De2+ Kd7 34.Dg4+

34.De3! om via h6 (of a7) binnen te dringen was heel sterk, maar simpel het stuk terugwinnen is ook kansrijk.

34...Ke7 35.Dxa4 Txb8 36.Tf3

De computer geeft nu 0.00 na 36...Tb8, maar in de praktijk is het heel lastig te verdedigen voor zwart met zo'n kwetsbare koning. Een dubbele aanval wordt snel gemist, zoals op zet 43 blijkt.

36...Td8?! 37.Da3+ Ke6 38.De3+ De5 39.Db3+ Dd5 40.Dc3 Dd1+ 41.Kh2 Dd4 42.Db3+ Td5 43.g3 Dd1? 44.Dc3! Tf5 45.Dxc6+ Kf7 46.Dc7+ Kf6 47.Db6+ Kg7 48.Txf5 gxf5 49.Dxa5

Als de f-pion op f7 stond zou de zwarte stelling vrij makkelijk te verdedigen zijn. Met de pion op f5 is het zo goed als onhoudbaar, al had zwart een betere poging kunnen doen door de pion op h7 te houden.

49...Df3 50.De5+ Kf7 51.Kg1 h5 52.Kf1 Dd1+ 53.Kg2 Dd3 54.Df4 Dc2 55.Df3 Kg6 56.Dd5 Kf6 57.Dd6+ Kf7 58.Dd7+ Kf6 59.De8 Dd1 60.Df8+ Ke6 61.Dg8+ Ke5 62.Dg7+ Ke6 63.Dg6+ Ke7

Het probleem van de pion op h5 is o.a. te zien in de variant 63...Ke5 64.De8+ Kf6 65.Dc6+ Kg7 66.Df3

64.Dxf5 1-0

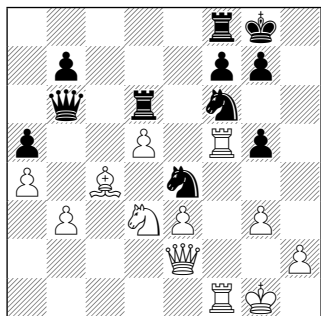
Lucas van Foreest was 71e geplaatst en werd 49e, niet slecht, maar hij kreeg weinig sterke tegenstanders en speelde veel remises. Door een wat gelukkige overwinning in de tiende ronde (zie hieronder)

Matthias Blübaum

kon hij als alles meezat de laatste ronde zich nog plaatsen voor de Worldcup, maar hij kwam daar niet verder dan remise.

Ioannidis - Van Foreest

Stelling na 29...Db6

30.Pf2 Pxf2 31.Dxf2??

Wit moest één ding doen: veld g4 onder controle houden. Van de vier manieren om terug te slaan op f2 waren er drie die dat deden.

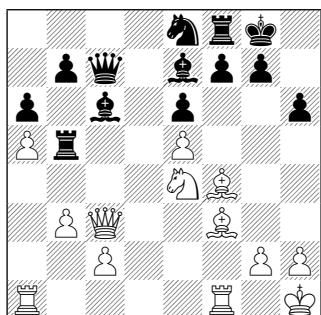
31...Pg4

Wint een pion, de kwaliteit en de partij.

32.De2 Pxe3 33.Df2 Pxf1 34.Dxb6 Txb6 35.Txf1 Td6 36.Te1 Tfd8 37.Kg2 Kf8 38.Te5 f6 0-1

Siem van Dael zal gemengde gevoelens overgehouden hebben aan zijn toernooi. Hij begon met 1,5 uit 3 tegen drie sterke GM's met o.a. een overwinning op Robert Zelcic. Na 9 ronden had hij 5 punten tegen 2431 gemiddeld, genoeg voor zijn derde IM-norm. Hij moet alleen nog een rating van 2400 halen om de IM-titel aan te mogen vragen. Hij verloor daarna wel in de laatste twee ronden, dat helpt daarbij niet.

Zelcic - Van Dael

Stelling na 20.b3

Typisch een stelling waarbij zwart op de dame- en wit op de koningsvleugel speelt. Edoch...

20...g5!? 21.Lg3 g4

Concrete berekening gaat boven algemene regels. Wit moet op de volgende afwikkeling ingaan om geen stuk te verliezen.

22.Pf6+ Lxf6 23.exf6 gxf3 24.Lxc7 fxg2+ 25.Kg1 gxf1D+ 26.Kxf1

Zwart heeft toren en stuk voor de dame gekregen en bovendien staat de witte koning onveilig. Nu was 26...Kh7! het beste om de zwarte toren via g8 in het spel te brengen.

26...Tf5+ 27.Ke2 Pxf6 28.Tg1+ Kh7 29.Le5?

Na 29.Ke1 heeft zwart geen aanval van betekenis, o.a. omdat de toren op f8 niet meedoet. Dankzij de partijzet kan die via d8 actief worden.

29...Lf3+ 30.Ke1?

Slaan op f3 beperkt de schade, maar dat was natuurlijk niet de bedoeling.

30...Td8!

Dreigt een schaak op d1 en dat kan wit niet op een goede manier voorkomen.

31.Ld4 e5! 32.Dd3 Pe4 33.Tg7+ Kxg7 34.Lxe5+ Txe5 35.Dxd8 Pf6+ 36.Kf1 Td5

Als de dame weggaat komt ...Pe4 en dan alsnog ...Td1.

0-1

Eline Roebers was op jacht naar haar tweede IM-norm. Tegen twee grootmeesters speelde ze remise, maar vijf nederlagen (met o.a. een opgave in remisestelling) verpestten haar toernooi. De WIM-norm die ze haalde was meer een poedeldan troostprijs en het bijbehorende certificaat haalde ze dan ook niet op. Wel scoorde ze een goede overwinning tegen een Griekse IM die vast een hekel aan Nederlanders gekregen heeft.

Ioannidis - E.Roebers

1.e4 c5 2.Pf3 e6 3.d4 cxd4 4.Pxd4 Pc6 5.Pc3 Pf6 6.Pxc6 bxc6 7.e5 Pd5 8.Pe4 Dc7 9.f4

Het EK-podium

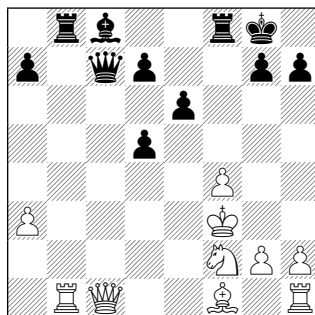
Tb8!?

Een zijvariant. Zwart gaat een stuk offeren in de hoop dat de witte koning in het centrum genoeg compensatie geeft.

10.c4 Lb4+ 11.Ke2 0-0 12.a3 Le7 13.cxd5 cxd5 14.Pf2

Zo krijgt zwart wat ze wil. De kritieke voortzetting is 14.Pd6.

14...f6 15.exf6 Lxf6 16.Kf3 Lxb2 17.Tb1 Lxc1 18.Dxc1

Nou kan zwart op f4 slaan en zo een eindspel ingaan met drie pionnen voor het stuk. Er is echter beter.

18...Tb3+! 19.Ld3 Tc3

Zo houdt zwart aanvalskansen.

20.Dd2?

Wit had een stuk moeten teruggeven met 20.De3! e5 21.Ke2 e4 22.Pxe4 dxe4 23.Dxe4. In de partij verliest hij op een veel ongunstiger manier een stuk.

20...e5 21.Thc1 e4+ 22.Kg3 d4!

Waarschijnlijk had wit dit onderschat. Na andere zetten zou hij beter staan.

23.Txc3

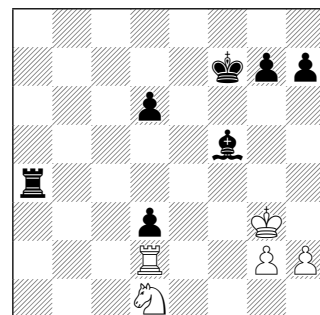
Het is niet evident dat zwart na slaan op e4 wint. De lange hoofdvariant is 23.Pxe4 Txd3+ 24.Dxd3 Dxf4+ 25.Kh3 Dh6+! 26.Kg3 Dg6+ 27.Kh3 Dh5+ 28.Kg3 De5+! 29.Kh3 d5+ 30.Txc8 Txc8 31.Pg3 Tc3 32.Dd1 h5!

33.Tb7 g5 34.Dxh5 De6+ 35.Dg4 Dh6+ 36.Dh4 Dxh4 mat

23...dxc3 24.Tc1 cxd2 25.Txc7 exd3 26.Txa7 Te8

Wit staat nu een pion achter. Dat is met die trippelpion van zwart nog niet zo erg, maar vooral de voorste twee van de drie zijn sterk.

27.Ta8 Kf7 28.Tb8 Te3+ 29.Kh4 Te2 30.Pd1 Te1 31.Tb1 d6 32.a4 Te4 33.Tb2 Txf4+ 34.Kg3 Txa4 35.Txd2 Lf5

Met twee pionnen meer is de rest een kwestie van techniek. Grappig genoeg wordt het uiteindelijk een paardeindspel.

36.Pb2 Tb4 37.Kf2 Kf6 38.Ke3 d5 39.Tf2 d4+ 40.Kf3 Ke5 41.Td2 Tb3 42.Kf2 Tc3 43.Ke1 Tc1+ 44.Kf2 Tc2 45.Ke1 Le4 46.g3 Lg6 47.Kd1 Lh5+ 48.Ke1 Le2 49.Txc2 dxc2 50.Kxe2 c1P+! 51.Kd2 Pb3+ 52.Ke2 Pc5 53.Kf3 Pd7 54.Pd3+ Kd5 55.Pf4+ Kc4 56.h4 Pf6 57.h5 Kb3 58.h6 gxh6 59.Ph3 d3 60.Kf4 d2 61.Pf2 h5 0-1

De twee andere Nederlanders, Jan Roebers (vader van) en Jorgen Henseler (veelvuldig EK-ganger) zaten met 4,5 en 3,5 punten iets onder hun ratingverwachting.

NSVG-lid Jan Spoelstra mikt ook op clubschakers

Schaakpodcast voor blinden en slechtzienden

Beginners en clubschakers kunnen anno 2020 kiezen uit een schier eindeloze reeks schaakboeken, dvd's en video's. Dit geldt echter niet voor blinde en slechtziende spelers. Daarom ontwikkelde NSVG-lid Jan Spoelstra 'Blindschaken De Podcast' waarvan inmiddels bijna dertig afleveringen zijn verschenen. "Iedereen doet aan blindschaken. Daarom is deze podcast ook interessant voor clubschakers!"

Jan Spoelstra (41) is een enthousiaste clubschaker die sinds 2016 lid is van 3-Torens in Berkel en Rodenrijs (gemeente Lansingerland, Zuid-Holland). Omdat zijn gezichtsvermogen slechts vijf procent bedraagt, geldt hij als visueel gehandicapte schaker. Vandaar dat de oud-hoofredacteur van de vaktijdschriften *Technisch Weekblad* en *Maritiem Nederland* ook lid is van de NSVG, de Nederlandse Schaakvereniging van Visueel Gehandicapten. De NSVG, opgericht in 1964, telt ruim vijftig leden.

"Ik leerde als tienjarige schaken van mijn vader," vertelt Spoelstra in zijn werkkamer thuis in Berkel en Rodenrijs. "Mijn oom Harry Spoelstra, ook een clubschaker, liet mij vaak schaakopgaven zien. Ik heb toen ook een cursus gevolgd en aan schoolschaken gedaan."

Schaken bij 3-Torens

Toch verdwenen zo'n drie jaar later bord en stukken weer voor langere tijd uit beeld, totdat Spoelstra in 2016 weer zin kreeg in schaken. Dit ondanks zijn toegenomen oogproblemen. De afgestudeerd chemicus meldde zich aan bij 3-Torens, waar hij zich heeft ontwikkeld tot een vaste kracht, ook als secretaris. Door nijvere schaakstudie is zijn KNSB-rating inmiddels gestegen van

1164 naar 1407, zijn FIDE-rating bedraagt nu 1459. In februari is hij stevast een van de deelnemers aan het jaarlijkse Open NSVG-toernooi (ONK) in Ermelo. Dat is een toernooi dat ook open staat voor reguliere schakers.

"In tegenstelling tot veel andere sporten is schaken zeer geschikt voor blinden en slechtzienden," zegt Spoelstra. "Bij wielrennen heb je een tandem nodig, bij hardlopen een buddy. Bij schaken zijn er alleen een paar aanpassingen nodig. Blinden en slechtzienden gebruiken een tweede, aangepast bord met verhoogde zwarte velden en een spijkertje op de zwarte stukken. Er is een speciale klok en visueel gehandicapte schakers spreken hun zetten in op een memorecorder, hoewel zij ook in braille mogen noteren." Hij vervolgt: "Beide spelers moeten steeds hun zetten opnoemen. De ziende schaker voert alle zetten uit op het normale bord."

Volgens Jan Spoelstra is het de eerste keer altijd even wennen voor 'gewone' clubschakers, maar gaat het daarna altijd heel soepel. "Ik heb inmiddels meer dan vijftig externe partijen gespeeld. Met een duidelijke uitleg en goede wil zijn niet-gehandicapte spelers er vrij snel aan gewend als zij tegen een visueel gehandicapte schaker

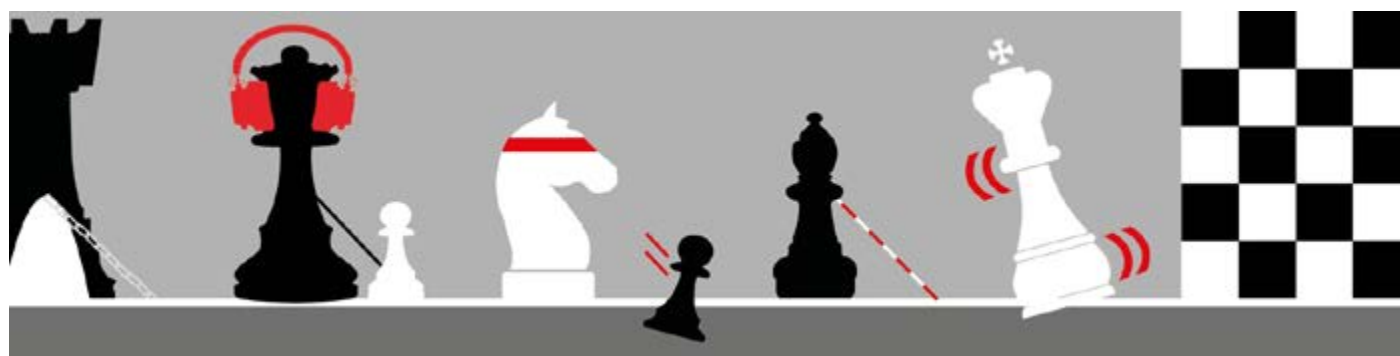

moeten spelen. Ik krijg bijna altijd positieve reacties." Bij 3-Torens weten de overige leden niet beter als zij tegen Spoelstra moeten aantreden.

Blindschaken De Podcast

Toen hij weer met schaken begon, ontdekte Jan Spoelstra dat er voor blinde en slechtziende schakers nauwelijks goed schaakmateriaal bestaat. Zowel aangepaste schaakboeken als dvd's, websites, video's en ook podcasts. Spoelstra: "Er bestond in het Nederlands geen schaakinstructie voor visueel gehandicapten en dus ook geen podcast." Omdat Spoelstra als hoofdredacteur bij een vakbladuitgeverij in Den Haag ervaring had met dit medium, besloot hij 'Blindschaken De Podcast' te gaan maken. Hij gebruikte de NSVG als klankbord: "Enkele leden hebben kritisch meegelisterd en opbouwende feedback gegeven," aldus Spoelstra.

Op 13 november 2021 verscheen de eerste aflevering, inmiddels zijn we bijna dertig

Jan Spoelstra tijdens de opname van zijn podcast in zijn werkkamer thuis in Berkel en Rodenrijs (foto Bart Stam)

edities verder. Elke vrijdag rond 16.30 uur zet de maker een nieuwe episode online van gemiddeld zo'n twintig minuten. Spoelstra legt uit wat hij wil bereiken. "Ik wil blinden en slechtienden in blokken van tien afleveringen leren schaken en hen de belangrijkste principes bijbrengen. Daarom ben ik begonnen met de loop en de waarde van de stukken, bijzondere spelregels en de notatie. Daarna heb ik tien opnamen gemaakt over de fundamentele eindspelen, zoals het matzetten met koning en dame. Vervolgens heb ik een aantal afleveringen gemaakt over pionneneindspelen, in oplopende moeilijkheidsgraad. Aflevering twintig was ook voor clubschakers best pittig."

Ook clubschakers

Daarmee snijdt hij een belangrijk thema aan: Spoelstra wil de podcast ook aantrekkelijk maken voor 'gewone' clubschakers. "Iedereen doet aan blindschaken," zegt hij. "Tijdens partijen mogen we niet aan de stukken zitten om varianten uit te spelen. Visualiseren is daarbij een onmisbare eigenschap. Vandaar dat ik vanaf aflevering 21 met zogeheten spektakelpartijen mik op clubschakers die bij voorkeur zonder bord en stukken de partijen moeten volgen." Deze zogeheten spektakelpartijen van maximaal twintig zetten zitten vol offers, combinaties en tactische wendingen. "Ik ben begonnen met een paar ultrakorte partijen van Paul Morphy en Alexander Aljechin. Maar ik behandel ook partijen van luisteraars." Partijmateriaal verzamelt Spoelstra vooral op www.chess.com en instructievideo's op YouTube. Elke aflevering heeft een vaste indeling. Spoelstra: "Ik begin met het voorlezen van de partij. Daarna behandel ik alle zetten uitgebreid, inclusief enkele varianten. Vervolgens noem ik de zetten nogmaals kort op." Volgens de samensteller kunnen

ook ervaren schakers hiermee hun visuele vermogen spectaculair verbeteren.

Strategische motieven

Voor dit jaar heeft de maker nog diverse plannen. "Na de spektakelpartijen, wil ik de vijftien belangrijkste tactische wendingen uitleggen. Daarna wil ik strategische thema's gaan behandelen, zoals het spelen met en tegen een geïsoleerde pion. Als laatste ga ik bekende matbeelden bespreken." Eind 2022 heeft Spoelstra dan zo'n vijftig afleveringen gemaakt en is het tijd voor een grondige evaluatie.

Via het platform Podbean en Google Analytics weet Spoelstra dat hij wekelijks zo'n honderd luisteraars trekt. Van deze doelgroep luisteren 20 tot 25 schakers de uitzending helemaal af. "Opvallend is dat een vijfde van de luisteraars uit België komt," aldus Spoelstra. "Verder behoren ook diverse NSVG-leden tot de trouwe toehoorders. Via de e-mail weet ik dat drie mensen door mijn podcast (weer) zijn begonnen met schaken. Ook heeft een bewoner van een verzorgingstehuis het speciale schaakspel voor blinden en slechtienden aangeschaft om de podcast te kunnen beluisteren. Dat zijn leuke reacties!"

Opnamestudio

Thuis beschikt Jan Spoelstra over een werkkamer met aardige akoestiek om de podcast op te nemen en ook te monteren. Hij gebruikt hiervoor een professioneel mengpaneel met bijbehorende software. "Het monteren doe ik zelf," vertelt de maker. "Dat moet ook wel want zeker bij audio mogen er geen fouten zitten in de opname. Niets is zo vervelend als fouten in de notatie, dan haken luisteraars af. Soms gebeurt dat natuurlijk toch maar gelukkig is het vrij eenvoudig om die fouten bij het monteren te corrigeren."

Als de opname helemaal compleet is, dan stuurt Jan Spoelstra vrijdagmiddag rond 16.30 uur het bestand naar zijn Podbean. Dit hostplatform maakt er dan een zogeheten RSS-feed van. Hierdoor is de podcast ook gemakkelijk te beluisteren bij grote platforms als Spotify en iTunes.

Toekomstplannen

Rest de slotvraag welke toekomstplannen Jan Spoelstra heeft met zijn podcast. "Na het blok met bekende matbeelden wil ik een evaluatie houden: wie zijn de vaste luisteraars en wat zijn hun wensen en ervaringen. Hopelijk hebben dan ook veel clubschakers zich aangesloten. Een mogelijkheid is dat ik een soort interviewprogramma ga maken. Bijvoorbeeld door per aflevering actuele partijen te bespreken of de winnaar van een toernooi te interviewen. Mogelijk krijgen de vaste luisteraars een grotere rol. Er zijn genoeg ideeën!", zo besluit hij.

<https://blindschakendepodcast.podbean.com/>

(foto Bart Stam)

Schaaksonnetten

Martien Snoep is lid van de schaakvereniging Voorschoten, maar tijdens de corona-lockdowns in 2020 en 2021 ging hij zich toeleggen op het schrijven van sonnetten die allemaal ons schaakspel als thema hebben. Veel van zijn sonnetten hebben als onderwerp een schaakopening die door hem worden gekarakteriseerd binnen het keurslijf van de 14 regels en het rijmschema van het sonnet. Natuurlijk heeft hij 64 schaaksonnetten gebundeld in een boekje dat verder geïllustreerd wordt door afbeeldingen en diagrammen. 64 schaaksonnetten is verkrijgbaar bij de bekende schaakboekhandels. Als u geïnteresseerd bent kunt u ook een e-mail sturen aan snoepvisser@planet.nl

De Pion

De pion is klein, vormt als vazal
een krijgsmacht, keurig in 't gelid
verkrijgbaar in de kleuren zwart en wit
aanvankelijk met acht man in getal

Hij wil vooruit en stormt naar voren
hij wil niet achterblijven als een wees
geofferd worden als kanonnenvlees
laat hem maar in een stelling boren

Als randpion of wat centraler geposteerd
op basis van ambities en van dromen
wil hij niet te vroeg in 't bakje komen

Zijn grote wens wordt meestal genegeerd
bedenk dan: een pion heeft ook gevoel
Promotie is zijn allerhoogste doel!

Damegambiet

Het Damegambiet is wel wat afgekloven
is niet voor niets al eeuwenlang in zwang
heel vaak wordt er remise mee geschoven
vanwege het gebrek aan storm en drang

Het is een verre van riskant gambiet
met zwart kun je het geheel negeren
aannemen, dat hoeft toch helemaal niet
al zijn er die het tegendeel beweren

Met meer vertakkingen dan de rivier de Rijn
bestrijkt dit systeem zoals je ziet
qua theorie een groot gebied

Probeer hier nou geen expert te zijn
bekijk het dus niet aan alle kanten
want dan verzuip je in de varianten

NEDERLANDSE
LOTERIJ

Koninklijke Nederlandse Schaakbond
een meesterlijke sport

Een lot met alleen maar winnaars.

Met de spellen van Nederlandse Loterij maak je kans op enorm veel prijzengeld. Maar je steunt ook de Nederlandse sport, inclusief de Koninklijke Nederlandse Schaakbond! Want het geld dat we niet aan prijzen uitkeren, dragen we af aan de Nederlandse sport en aan 18 goede doelen op het gebied van gezondheid en bewegen. Bedankt voor je steun. En veel geluk.

SPEEL BEWUST 18+

Nederlandseloterij.nl

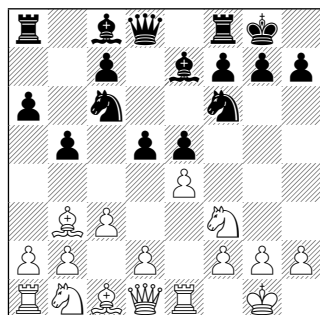

Begrijp wat u doet

De Marshall Aanval 2

We nemen de draad op met een vervolg van het overzicht op de Marshall Aanval in het Spaans, waar we in de vorige rubriek mee begonnen waren. Het was ons al duidelijk geworden dat veel witspelers andere wegen bewandelen als ze van te voren weten dat de tegenstander deze variant van het Spaans op zijn repertoire heeft staan. Ook met de moderne krachtige computers en grote databases blijft het een enorme zoektocht naar minuscule voordeeltjes of kansen op een spelstelling. Gelukkig zijn er nog altijd genoeg witspelers die handschoenen willen opnemen. Laten we eens kijken wat er wellicht nog te halen valt voor wit.

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 a6 4.La4 Pf6 5.0-0 Le7 6.Te1 b5 7.Lb3 0-0 8.c3 d5!?

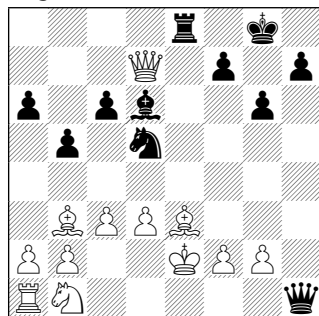
Het pionoffer van Marshall.

9.exd5 Pxd5 10.Pxe5 Pxe5 11.Txe5 c6 12.d4

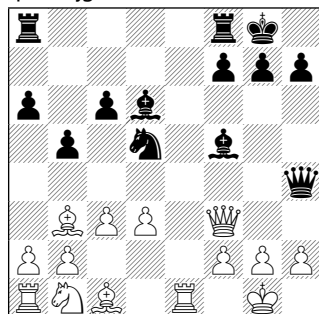
In de vorige aflevering had ik 12.d3 al aangegeven als belangrijk alternatief is. En inderdaad beschikt deze zet over de nodige aanhangers. Het gekke is dat pion d3 in veel varianten verloren gaat, maar in ruil daarvoor kan wit snel ontwikkelen en krijgt hij andere mogelijkheden. 12...Ld6 13.Te1 Lf5 Zwart ontwikkelt zijn dameloper naar het meest logische veld en daarmee worden zijn torens snel verbonden. Het belangrijkste idee is echter om Te4 te verhinderen. (Bekend is

ook 13...Dh4 14.g3 Dh3 maar dan antwoordt wit sterk met 15.Te4! met de bedoeling om zowel Th4 als Df1 te kunnen spelen. 15...Df5 16.Pd2 en zwart komt niet snel tot een harmonieuze vorm van samenwerking.) 14.Df3 Dh4 Zwart mag de loper op f5 laten hangen.

Want na 15.Dxf5 volgt 15...Dxh2+ 16.Kf1 Tae8 17.Txe8 (Vooral niet 17.Te4?? wegens 17...Dh1+ 18.Ke2 Dxc1-+) 17...Txe8 18.Le3 Dh1+ 19.Ke2 g6 20.Df3 De enige zet. (20.Dd7??

eindigt zelfs geforceerd in mat: 20...Txe3+! 21.fxe3 Dxc2+ 22.Kd1 Pxe3+ 23.Kc1 Dg1+ 24.Kd2 Df2+ 25.Kc1 De1+ 26.Ld1 Dxd1 mat) 20...Dc1 met de dubbele dreiging ...Pf4+ en ...Dxb2+ en zwart wint materiaal terug waarna hij vermoedelijk het betere van het spel krijgt.

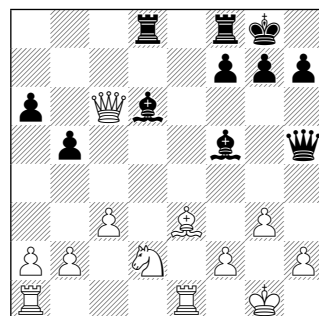

Daarom speelt wit 15.g3 Dh3 16.Lxd5 Heel brutaal neemt wit nog een tweede pion van het bord. Hiermee neemt hij wel een gok want de witte velden rondom zijn koning raken nu ernstig verzwakt.

(In een rapidpartij Carlsen-Ding,

2019 vervolgde wit met 16.Le3 Lxd3 17.Lxd5 cxd5 18.Dxd5 Tad8 19.Dg2 Dc8 20.Pd2 en wit slaagde er na een lange partij in zijn materiële voorsprong om te zetten in winst, hoewel de stelling objectief gezien ongeveer in evenwicht moet zijn. Maar dat is telkens wel het probleem voor zwart: de creativiteit moet van zijn kant komen en in dit geval moet hij laten zien dat het loperpaar een pion waard is.)

16...cxd5 17.Dxd5 Tad8 18.Dg2 Dh5 (In een latere partij Shirov-Karjakin, 2008 toonde de zwart-speler aan dat hij na dameruil 18...Dxc2+ 19.Kxc2 Lxd3 met zijn loperpaar in een open stelling voldoende compensatie voor de pion had.) 19.Le3 Het wordt nu tijd voor wit om zijn ontwikkeling te voltooien in ruil voor pion d3. 19...Lxd3 20.Pd2 Lf5 21.Dc6

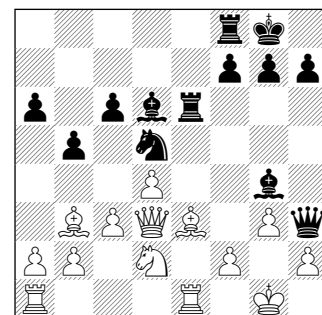
Deze zet kwam op het bord in een zeer belangwekkende partij Shirov-Jakovenko in de World Cup in Khanty-Mansiysk 2007. De Rus had de dag ervoor nog in een zware tiebreak Aronian weten uit te schakelen, terwijl Shirov zijn rustdag kennelijk besteed had aan het bestuderen van deze variant. En wat wil het toeval? Een week daarvoor hadden twee Nederlandse grootmeesters in twee verschillende toernooien dezelfde zet op het bord gebracht! Het ging om de partijen Smeets-Khalifman (1/2), Amsterdam en Stellwagen-Pashikian (1-0), bij het jeugdwereldkampioenschap t/m 20 jaar in Yerevan. Blijkbaar hebben zij Shirov ervan overtuigd dat het

niet makkelijk is voor zwart om echt aanvalskansen te creëren. Het interessante vervolg in Shirov-Jakovenko was: 21...Le6 (met het idee om de loper onder omstandigheden via ...Ld5 naar de lange diagonaal te spelen) 22.Dxa6 Dd5 (22...Ld5 is hier niet zo handig vanwege 23.Dxb5) 23.Db6 Lh3 24.f3 en zwart kon geen vuist maken. Dat hebben die Nederlandse GM's toch mooi uitgezocht.

12...Ld6 13.Te1 Dh4 14.g3 Dh3 15.Le3 Lg4 16.Dd3 Tae8 17.Pd2

Eindelijk heeft wit zijn ontwikkeling kunnen afmaken.

17...Te6

Dit was het moment in de hoofdvariant dat we u verlaten hebben in de vorige aflevering. Hier spelen twee belangrijke mogelijkheden een rol, allebei gespeeld door wereldtoppers.

18.a4

Deze opmars wordt verreweg het meeste toegepast. De bedoeling is duidelijk: wit probeert zijn tegenstander uit het zadel te lichten op de damevleugel. Want na axb5 axb5 gevolgd door Lxd5 cxd5 zou pion b5 gaan hangen terwijl ook de a-lijn openkomt voor de toren op a1. Ook een manier om je stukken in het spel te brengen!

Ook in aanmerking komt 18.Df1 Dh5 19.a4 (Het wordt enigszins chaotisch na 19.f3 Pxe3 20.Df2 Pd5 21.fxg4 Dxc4 22.Df3 Dg6 en leidde in een correspondentiepartij Riccio-Busemann, 2014 uiteindelijk tot een overwinning voor wit.) 19...f5 Dit is uiteraard één de pijlen op zwarts boog. Hij

probeert wits koningsstelling drastisch aan te tasten met ...f5-f4 en dat mag wit ook inderdaad niet toelaten, vandaar: 20.f4. Je zou toch zeggen dat zwart het moet hebben van spel op de koningsvleugel, maar gek genoeg gaat zwart nu verder met een wat "a-positionele" voortzetting die alles lijkt te gooien op het initiatief op de andere kant van het bord. In een partij Kamsky-J. Polgar, 1994 volgde 20...bxa4 21. Txa4 Tb8 en zwart had in principe voldoende tegenspel.

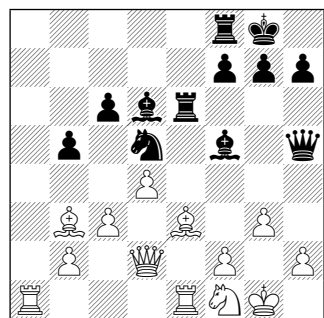
18...Dh5

De dame staat hier uitstekend, want zij houdt nu het paard op d5 in de gaten.

19.axb5 axb5 20.Pf1

De bedoeling van deze zet is om g3 extra dekking te geven maar vooral om veld d2 vrij te maken voor de loper zodat wit na Ld2 kan proberen één paar torens te ruilen om zo de druk op zijn stelling te verminderen.

20...Lf5 21.Dd2

Hier staat de dame erg onhandig, want we hebben zojuist gezegd dat wit dit veld wilde inruimen voor zijn loper. Maar in elk geval houdt Shirov veld d1 open voor zijn loper omdat hij anders grote problemen op de witte velden rondom zijn koning zou krijgen.

21...Lh3

Aronian kiest zijn eigen weg en vermijdt daarmee wat "uitgekauwde" theorie.

De meeste partijspelers kiezen hier voor 21...Tfe8 zie onder andere Svidler-Jakovenko, 2008. Terwijl de correspondentiespelers

grotendeels van mening zijn dat 21...Le4 de juiste voortzetting is om gevaar te stichten in het witte kamp (zie o.a. Grigoryev-Freydl, 2007).

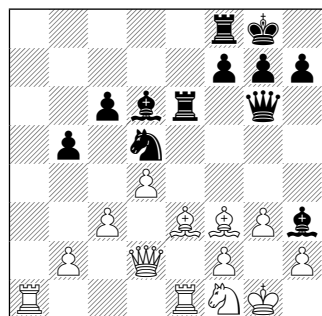
Dat is het interessante van de moderne openingstheorie. De bordschakers claimen vaak over meer inzicht te beschikken, maar de "correspondentieschakers" zetten alle hulpmiddelen in om de beste zet te zoeken. Wie speelt er nu de beste zetten?

Na de tekstzet dreigt zwart onmiddellijk te winnen met ...Df3 dus is de volgende zet gedwongen:

22.Ld1 Dg6

Op 22...Df5 kan wit heel geschikt antwoorden met 23.De2 gevolgd door Df3. Het is misschien deze variant die Shirov later in de war bracht in de partij.

23.Lf3

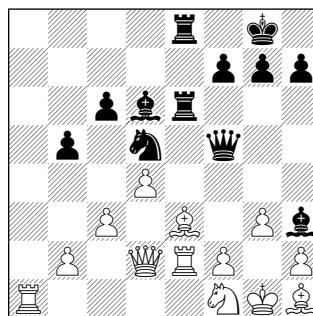

Vanaf hier zullen we verdergaan met het bespreken van de ingewikkelde maar zeer interessante partij Shirov-Aronian, 2009.

23...Df5 24.Lh1

Op het eerste gezicht heeft wit een succesje geboekt. De loper beveiligd de zwakke velden rondom de koning en het valt voorlopig nog niet te zien hoe zwart zijn stelling zou kunnen versterken.

24...Tfe8 25.Te2?!

Niet alleen wits dame staat wat klungelig, maar de toren op e2 vervult nou ook niet direct een belangrijke rol.

Waarschijnlijk had hij zijn oorspronkelijke plan beter kunnen oppakken. Na 25.Dd1 kan hij zowel Df3 als Ld2 spelen.

25...h5!

Dat is natuurlijk het belangrijkste zwarte idee. De h-pion gaat gebruikt worden om de witte koningsstelling te verzwakken.

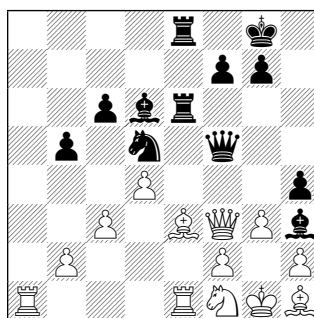
26.Dc2 Dg4

Zwart heeft nu geen trek in dame-ruil, maar zou dat wel hebben als wit nu zou vervolgen met 27.f3?! Dg6 28.Dxg6 fxg6 en zwart wint materiaal over de e-lijn.

27.Tee1

Hij geeft min of meer toe dat hij zich vergist heeft.

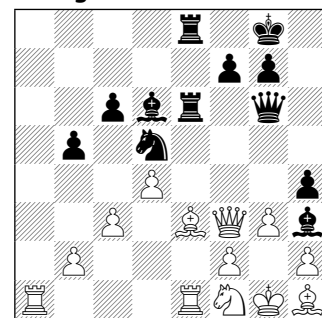
27...h4 28.Dd1 Df5 29.Df3?

In zijn streven om de dames te ruilen, laat Shirov een vreselijke zet uit zijn vingers komen.

Maar ook na 29.Db1 zou zwart niet meewerken met de dame-ruil. Hij heeft 29...Dh5 30.Dd1 Lg4 bij de hand, waarna er overigens nog niet veel aan de hand is voor wit, maar het is wel duidelijk dat deze stelling veel prettiger hanteerbaar is voor zwart.

29...Dg6!

Aronian houdt consequent de dames op het bord en *en passant* voert hij de druk op g3 op.

Omdat er nu ...Lg4, ...Dg2, ...h3 dreigt met damewinst, zou de dame voor de zoveelste keer terug ontmoeten. Daar had Shirov overduidelijk geen zin meer in en hij gaf het hier op. Hoe zit het precies in elkaar?

Na 29...Dg6! 30.Dd1 hxg3 31.hxg3 breekt zwart door de witte linies met 31...Pxe3 32.Txe3 Txe3 33. Pxe3 (33.fxe3 Lxf1 34.Kxf1 Txe3 en zwart breekt ook door.) 33... Txe3! dat na 34.fxe3 Dxg3+ leidt tot mat. 35.Lg2 Dxg2 mat. Wat een smadelijke nederlaag voor de voormalige topspeler, maar een prachtig voorbeeld voor de Marshall Aanval!

Illustratieve partijen:

- Carlsen-Ding, 2019
- Shirov-Karjakin, 2008
- Shirov-Jakovenko, 2007
- Smeets-Khalifman, 2007
- Stellwagen-Pashikian, 2007
- Riccio-Busemann, email 2014
- Kamsky-J. Polgar, 1994
- Svidler-Jakovenko, 2008
- Grigoryev-Freydl, 2007
- Shirov-Aronian, 2009

Geraadpleegde bron:

- Megadatabase van Chessbase

Eerdere afleveringen van deze rubriek, waarbij u de illustratieve partijen interactief kunt naspelen en downloaden, treft u aan op <http://www.schaaksite.nl/2013/05/03/overzicht-begrijp-wat-u-doet/>

Reageren? Stuur een e-mail naar hgrooten@xs4all.nl (of kijk voor meer informatie over deze serie op www.sterkspel.nl)

De KNSB en de oorlog

In september 1939 opende het *Tijdschrift van den Koninklijken Nederlandschen Schaakbond* op een ongebruikelijke wijze. In een artikel van twee pagina's, in vette letter en met veel hoofdletters, werd ingegaan op 'de gevolgen van de mobilisatie voor de schakers, de clubs, onderbonden en K.N.S.B., alsmede de diverse plannen en besluiten'. Op 1 september 1939 was de al lang broeiende Tweede Wereldoorlog begonnen toen de Duitsers Polen binnenvielen. Frankrijk en Engeland verklaarden Duitsland twee dagen later de oorlog en Nederland mobiliseerde.

Die mobilisatie had gevolgen voor alle geleidingen van de samenleving en dus ook voor het schaakleven. 'De mobilisatie heeft de gelederen van verschillende clubs tijdelijk gedund' schreef het bondsblad. Dat was te merken bij het clubleven en de competitie. Veel spelers waren plotseling afwezig. Maar het bood verrassend genoeg ook kansen. Zo wilde de bond bekijken of er schaakwedstrijden konden worden georganiseerd voor gemobiliseerden en of het *Tijdschrift* ook verspreid kon worden onder gemobiliseerde schakers die niet bij de KNSB waren aangesloten. Om een en ander mogelijk te maken werd er een mobilisatiefonds ingesteld. Donateurs werden opgeroepen 'een bijdrage tot delging van speciale uit de uitvoering van deze plannen voortvloeiende kosten' te geven.

Vol nieuwe moed

Nederland wilde net als in de Eerste Wereldoorlog neutraal blijven maar op 10 mei 1940 werd definitief duidelijk dat dat er niet in zat. Iedereen moest van de schrik bijkomen en het mei-nummer van het *Tijdschrift* verscheen niet. In het juni-nummer, dat mei-juni werd gedoopt, deed het bondsbestuur een oproep tot kalmte en eenheid. 'Het gewone leven, hoe moeilijk dit ook vallen moge, zal zijn loop hernemen; we moeten voorwaarts gaan. (...) Mogen we ons nu door een overigens alleszins verklaarbaar gevoel van moedeloosheid laten neerdrukken? Integendeel! Het mooie werk, dat met vereende krachten tot stand gebracht is, mag niet te loor gaan. (...) Meer nog dan vroeger moeten wij er in dezen tijd naar streven eensgezind te zijn en vol nieuwe moed samenwerken aan den wederopbouw en uitbreiding van het Nederlandsche schaakleven.'

Die laatste opmerking verwees naar de nog steeds bestaande onafhankelijke bonden, die zich niet bij de KNSB hadden aangeslo-

ten. 'Laat thans uw houding varen en sluit U bij ons aan', schreef het *Tijdschrift*. Die drie bonden, 'Twente, Westelijk Brabant en de Amsterdamsche Kantoor-schaakbond' wisten toen nog niet dat er niet veel later weinig te kiezen zou zijn.

Deelnemersrecord

Wie het *Tijdschrift* volgt krijgt de indruk dat er in de eerste jaren niet zo veel veranderde.

Competities en toernooien gingen door. Het bestuur wilde de bondswedstrijden in Oisterwijk 1940 schrappen. 'Niet alzo dacht de heer P. Jungman, die als minderheid in het K.N.S.B.-bestuur van meening was, dat de bondswedstrijden ook nu doorgang moesten vinden,' schreef het blad *De Schaakwereld*. De Bondsraad was het met hem eens en er werd in Hilversum een alternatief uit de grond gestampt. Er kwamen toch nog 138 deelnemers opdagen. De bondswedstrijden van 1941 en 1942 zouden met respectievelijk 224 en 288 schakers zelfs een recordaantal deelnemers trekken.

Was er dan niets te merken van de oorlog? Toch wel, af en toe werd er in het bondsblad naar verwezen. Zo werd materiaal en geld ingezameld voor de schaakverenigingen in Rotterdam, Middelburg en Den Helder, plaatsen die veel te lijden hadden onder de oorlog. In oktober 1940 schreef penningmeester Van Harten een kort artikel over 'Schaken achter zwart papier', waarmee hij

oproep om Rotterdamse clubs te helpen Het *Tijdschrift* no 7 1940

Schaken achter zwart papier Het *Tijdschrift* no 8 1940

oproep schaakstukken voor militairen van penningmeester Van Harten - Het *Tijdschrift* no 10 1939

Er werd geschaakt in de oorlog match Euwe-Kramer Het Tijdschrift no 12 1940

Euwe-Kramer Het Tijdschrift no 12 1940

ongetwijfeld verwees naar de verplichte verduistering. En in het eerste nummer van 1941 riep het bestuur de leden op 'bij het bezoeken van hun clubs, het bijwonen van wedstrijden en vergaderingen zich te onthouden van het dragen van eenig politiek insigne.'

Beknibbelen

Het *Tijdschrift*, het belangrijkste bindmiddel van de bond, merkte de gevolgen ook. Langaamaan moest er beknibbeld worden op het aantal pagina's. Telde de jaargang 1940 nog 288 pagina's, in 1942 waren dat er nog 200. Daarna ging het snel. Halverwege 1943 werd het blad vervangen door een eenvoudig mededelingenblad en in de loop van 1944 verdween zelfs dat. Veel eerder, in de zomer van 1941, moest de uitgave van clubbladen en de bladen van de onderbonden al worden gestopt. Het tijdschrift *De Schaakwereld* hield er in oktober 1942 mee op.

De landelijke clubcompetitie ondervond in de eerste twee seizoenen weinig problemen, maar de seizoenen 1942-1943 en 1943-1944 werden niet uitgespeeld. Dat de gevaren reëel waren blijkt wel uit het *Tijdschrift* van december 1942: 'Toch willen wij niet nalaten de spelers van Spangen en Eindhoven geluk te wensen met het behoud van hun leven. Dezen werden tijdens de wedstrijd Eindhoven-Spangen te Eindhoven overvallen door het bombardement en het mag een buitengewoon geluk heeten, dat zij er zoo goed zijn afgekomen.' Het seizoen 1944-1945 werd zelfs helemaal niet gespeeld. De spoorwegstaking van september 1944 bracht de Duitse bezetter ertoe het treinverkeer voor lange tijd stil te leggen.

Uitgangspunten van de bezetter

Wat waren de uitgangspunten van de Duitse bezetter? Schaakhistoricus Poppe Dijkhuis

vatte dat in *Schaakwereld in de jaren '40-'45* als volgt samen: 1. Voor joden en communisten was geen plaats meer; 2. Alle schakers moesten worden verenigd in één organisatie; 3. Invoering van het 'leidersbeginsel' in plaats van de democratie.

Het wegwerken van joden en andere door de Duitsers ongewenste groepen gold natuurlijk voor de hele maatschappij. Niet alle schaakverenigingen werden daar even sterk door getroffen. De Amsterdamse schaakvereniging VAS, die veel joodse leden had, was er wel het ergste aan toe. In *Schaken in WO II* schrijven Ton Sibbing en Leo Diepstraten dat vijftig joodse VAS-leden werden weggevoerd. Slechts tien van hen overleefden de verschikkingen.

Het derde principe, invoeren van het leidersbeginsel, was iets voor de langere termijn, voor als de Duitsers de oorlog zouden hebben gewonnen. Met het tweede uitgangspunt kreeg de schaakbond vanaf 22 oktober 1941 te maken. Op dat moment was de bond overigens zijn predicaat 'koninklijk' al kwijtgeraakt. Omdat de bondnaam, zonder de koninklijke K, dan NSB zou worden, werd naar een alternatief gezocht. Als noodoplossing werd de naam 'Nedschabo' gebruikt.

Geen onderbonden

Toen de Duitsers Nederland bezet hadden wilden ze greep krijgen op de maatschappij. Zo boog het 'Sport und Pressereferent' zich over de sportbonden. Schaken werd niet als een sport beschouwd en werd toegewezen aan het 'Commissariaat voor niet-commerciële verenigingen en stichtingen', dat onder leiding stond van de tot Nederlander genaturaliseerde Duitser Müller-Lehning. Dijkhuis omschrijft dit commissariaat als een 'ware roversbende, die zo'n 4000 van de 12.000 verenigingen liquideerde.' Volgens Wikipedia waren het zo'n 7700.

Zoals gezegd kreeg de schaakbond in okto-

ber 1941 meer specifiek met de bezetter te maken. De bond moest gereorganiseerd worden naar Duits model. Dat betekende in de eerste plaats dat er geen ruimte meer was voor onafhankelijke bondjes, zoals de hierboven genoemde Twentse Schaakbond c.s. Ze kregen de keuze tussen zich opheffen of aansluiten bij de landelijke bond. Uiteraard kozen ze voor het laatste waardoor de bond plotseling aardig in ledenaantal groeide.

Ook intern moest er een en ander veranderen. Van oudsher kende de schaakbond een federale opbouw, met onafhankelijke onderbonden en een overkoepelende landelijke organisatie. Het Commissariaat drong er op aan dat het één organisatie moest worden. Verenigingen moesten rechtstreeks lid worden van de landelijke bond en voor regionale activiteiten worden samengevoegd in afdelingen. Deze afdelingen kregen een eigen bestuur. De voorzitters van de afdelingen gingen een Raad van Toezicht vormen, die het bondsbestuur mocht kiezen.

De Bondsraad zag die voorstellen niet zitten en wees ze op 21 december 1941 af. Dat was toch niet de bedoeling. Ongetwijfeld is er van Duitse kant druk uitgeoefend want een paar maanden later, in april 1942 ging de Bondsraad alsnog akkoord. In de praktijk veranderde er overigens niet veel want de afdelingen bleken, heel verrassend, bijna volledig samen te vallen met de vroegere onderbonden.

Wolf in schaapskleren

Wat bij deze affaire ongetwijfeld ook heeft meegespeeld was de aanwezigheid in het bondsbestuur van de secretaris P. Jungman. We kwamen hem eerder tegen bij de beslissing om de bondswedstrijden van 1940 toch door te laten gaan. Hij zat al in het KNSB-bestuur en was kort na de Duitse inval eerste secretaris Hartogensis opgevolgd.

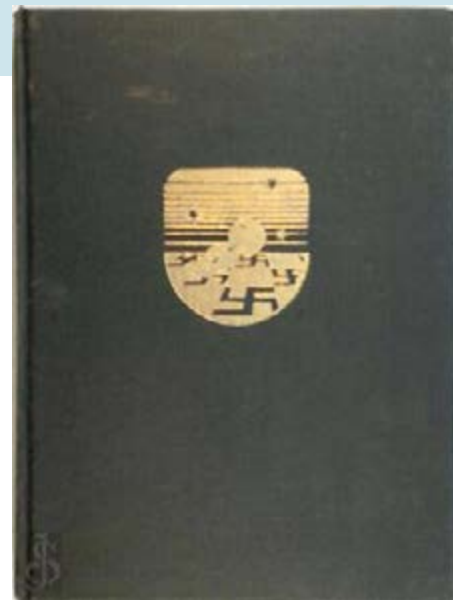
NIET TE SOMBER.

Onder dezen titel zond de heer Hans Kmoch, aan ieder lid van den K.N.S.B. wel bekend, ons de volgende bijdrage:

„De S.S., de oorlog en de tand des tijds hebben de schaakwereld in de laatste vijf jaar zware verliezen toegebracht. Directe slachtoffers van de S.S. zijn S. Landau, de Pool D. Przepiórka en de Tsjech dr K. Treybal. Ook voor A. J. v. d. Hoek en A. J. Wijnans is de S.S. verantwoordelijk. S. Bjelawenets en Iljin Genève'skij zijn als soldaten gesneuveld, mrs Menchik-Stevenson viel in burger. Als emigranten zijn overleden dr E. Lasker en R. Spielmann, gewoon overleden J. R. Capablanca, Rabinowitsj (vermoedelijk I. Rabinowitsj; er is ook een A. R.), Rjoemin en Rouwzer, voorts de componist A. A. Troitskij. Volgens een niet bevestigd bericht is ook F. Marshall overleden. B. Kostic en H. Wolf worden vermist. Van anderen zooals M. Feigin, G. Maróczy, W. Petrof, E. Steiner, L. Szabó en dr M. Vidmar heeft men sinds zorgwekkend langen tijd niets gehoord.

En dit is dan nog slechts het (waarschijnlijk onvolledige) lijstje van de „officieren”. De manschappen hebben naar verhouding zeker niet minder geleden.

gesneuvelden in de oorlog Het Tijdschrift no 1 1946

Partij Verloren Herdenkingsboek van de KNSB (1947)

Achteraf gezien zal niemand daar gelukkig mee zijn geweest, want Jungman bleek lid te zijn van de NSB. Op het eerste gezicht leek dat van weinig invloed te zijn. In het jaarverslag over 1941 staat bijvoorbeeld te lezen: 'De verstandhouding in ons Bestuur was ook in het afgelopen jaar buitengewoon goed te noemen. Met eerbied voor elkanders principes, werden alle besprekingen en vergaderingen op de meest vriendschappelijke wijze gevoerd.' Waarbij natuurlijk wel aangetekend moet worden dat het Jungman zelf was die dit verslag schreef.

Goede verstandhouding dus, maar dan wel met een wolf in schaakskleren. Dat bleek in juni 1942, toen Jungman in Salzburg aanwezig was bij een bijeenkomst die moest leiden tot het oprichten van een Europese schaakbond. Onder Duitse leiding uiteraard. Zonder overleg met zijn medebestuurleden, maar wel 'na ruggespraak met het Commissariaat' besloot Jungman dat de Nederlandse schaakbond zich ook zou aansluiten. Bovendien zou Nederland in 1943 een Europees kampioenschap organiseren. Dat was niet wat de Nederlandse schakers wilden. Er werd geen enkele actie ondernomen om het toernooi van de grond te krijgen.

'Gevolmachtigde'

Dat beviel het Commissariaat uiteraard niet en op 13 februari 1943 kreeg de 'Nedschabo' het bericht dat Jungman was benoemd tot 'gevolmachtigde'. Jungman was opeens de baas. Maar waarvan? Sibbing en Diepstraten schrijven dat leden en verenigingen in grote aantallen hun lidmaatschap begonnen op te zeggen. 'In de Noordelijke Schaakbond vertrok zelfs de helft van de leden.'

Seyss-Inquardt, de Rijkscommissaris voor Nederland, had ooit gezegd: "Wer Sport treibt, sündigt nicht." Met andere woorden: sport leidt af van de onaangename werkelijkheid en houdt de mensen rustig. De benoeming van Jungman zorgde echter

Na vijf bange jaren.

Zoo zijn we dan na een langen, bangen tijd bevrijd uit ondraaglijken druk en kunnen wij weer vrij en rond voor onze meening uitkomen. Wij kunnen weer zonder schuw rondzien, zonder angstvallig zwijgen onzen weg gaan. Wij kunnen weer vrij offeren aan onze liefhebberijen, aan ons schaken in het bijzonder. Ons Tijdschrift kan weer verschijnen, zij het dan ook voorlopig met beperkten omvang. Maar... de verbindingschaakel tusschen de schaakspelers is hersteld en het organisatorische leven is tot zijn vroegere vrijheden teruggekeerd.

Er is een zucht van verademing door de wereld gegaan, toen de agressie der Duitschers en Japanners in absoluten vorm tot staan werd gebracht en naar wij hopen, voorgoed haar verschrikking zal hebben verloren.

Na 5 bange jaren Het Tijdschrift no 1 1945

voor het tegenovergestelde en het Commissariaat kreeg de opdracht de maatregel in te trekken. Zo gebeurde, maar wel onder de voorwaarde dat de Haagse bestuursleden Zittersteyn (voorzitter) en Nieukeke opstapten. Penningmeester Van Harten nam het voorzitterschap tijdelijk over, waarna Max Euwe tot het eind van de oorlog voorzitter werd. Zijn uitgangspunt was om onmiddellijk na de oorlog op te stappen en in de tussentijd zo weinig mogelijk schade te berokkenen, door zo weinig mogelijk te doen.

En Jungman? Die verdween bij de schaakbond uit beeld en maakte verder carrière bij de NSB. Vanwege die activiteiten moest hij na de oorlog terechtstaan. Een opmerkelijk detail is dat de advocaat van Jungman vanuit de schaakwereld veel positieve brieven ontving. Het mocht niet helpen. Hij werd vanwege zijn inzet voor de NSB, en niet vanwege zijn rol in de schaakwereld, tot vier jaar veroordeeld. Vanwege de troonwisseling in 1948 kwam hij vervroegd vrij.

Verantwoording

Er is over de oorlog nog zoveel meer te schrijven. Waarom bleven Nederlanders in Duitsland schaken en waarom hield Euwe zijn rubriek in een Duits tijdschrift aan? Wat werd er gedaan om joodse schakers te redden? Hoe kwam het dat de bond in 1943 een record aantal leden telde en dat in 1942

een record aantal toernooien plaatsvond? Werkte bestuurslid Van Harten niet te veel met de Duitsers mee? Voor al dit soort vragen is in dit artikel geen plaats. Lezers met belangstelling voor het schaken in de Tweede Wereldoorlog kunnen onder andere bij de onderstaande bronnen terecht, die allemaal in het Max Euwe Centrum kunnen worden geraadpleegd.

Ton Sibbing en Leo Diepstraten: *Schaken in WO II*

P. Dijkhuis: *Schaakwereld in de jaren 40-45. Extra editie clubblad Staunton/Helpman*

Adri Plomp: artikelen in *De Schakel* (clubblad HSG) over de bezetting. Zie *Partij verloren*. Herdenkingsboek van de KNSB (1947)

En verder de bondsbladen en veel jubileumboeken van verenigingen en regionale bonden.

Dit is het laatste artikel in de serie over 150 jaar KNSB. De KNSB viert het 150-jarig bestaan in 2023. Zie <https://schaken.nl/over-schaken/jubileum-knsb-150-jaar>

Recensies

De New In Chess Yearbook-serie startte in 1984 en veel schakers zullen bekend zijn met het concept: openingsexperts houden de laatste ontwikkelingen voor u bij in actuele varianten. Daarbij start ieder 'survey' met een uitleg in woorden over het belang van de variant, wat de laatste ontwikkelingen zijn en het oordeel van de schrijver. Natuurlijk blijft het niet bij woorden want daarna volgt een selectie met analyses van de belangrijkste partijen. Een beetje verrassend is het wel dat deze langlopende serie met het pas verschenen nummer 142 nu ten einde loopt. Daar wijdt redacteur Peter Boel (in samenwerking met René Olthof, Frank Erwich en Jan Timman) dan ook nog een overzichtsartikel aan.

In het voorwoord in *Countering the Queen's Gambit* van Michael Prusikin staat opmerkelijk genoeg dat de Duitse grootmeester geïnspireerd werd door de Netflix-serie *the Queen's Gambit* tot het schrijven van dit boek. Een

tekening van een Beth Harmon 'lookalike' siert dan ook de cover. Om te weten waar het boek werkelijk over gaat is het beter om de ondertitel te lezen: 'een compact (maar compleet) zwartrepertoire voor clubspelers tegen 1.d4'. Grappig genoeg (maar ook wel handig) dekt ook die titel de lading niet, want in hoofdstuk 9 behandelt de auteur ook nog even het Engels, de Reti-opening en alle andere plausibele beginzetten anders dan 1.e4.

Maar goed de hoofdmoot van het boek is een repertoire met zwart tegen 1.d4 dat gebaseerd

is op het Damegambiet. In deel I gebruikt Prusikin ongeveer 60 bladzijden om de belangrijkste ideeën van de Karlsbad-structuur (Ruilverant Damegambiet) en de Tartakower-Variant aan de lezer uit te leggen. Dat is een uitstekend idee, zeker bij een strategische opening als het Damegambiet. Aan het eind van het boek kunt u uw begrip ook nog toetsen aan de hand van 36 opgaven. In het middenstuk behandelt Prusikin de theorie, waarbij hij een aantal slimme zetvolgordes gebruikt om het repertoire binnen de perken te houden. Zo speelt hij na 1.d4 d5 2.c4 e6 3.Pc3 Pf6 4.Pf3 de mode-variant 4...a6!?, en legt hij uit waarom hij 3...a6 niet heeft opgenomen in het repertoire. Ook tegen het populaire Catalaans kiest de Duitse GM voor een variant die de theorie binnen de perken houdt (en ook kan worden toegepast via andere volgordes als de Reti-opening of het Engels). Al met al een handig boek voor clubspelers die een solide openingsrepertoire willen tegen alles behalve 1.e4.

De lezer aan zet

11...a5

Een uitstekende zet waarmee zwart de vooruitgeschoven b-pion aanvalt. Wanneer deze verder oprukt dan worden de zwarte velden in het witte kamp verzwakt. Er zijn diverse speelbare alternatieven:

- **11...Dh6 (4 punten)** heeft als bedoeling om het e7 paard verder te ontwikkelen, na 12.Pbd2 Pg6 13.Lg3 0-0 14.a4 a5 15.Pc4! stond wit goed in Giri-Andreikin, Wijk aan Zee 2017.
- **11...Lh3 (3 punten)** 12.Lg3 Le6 13.Pbd2 0-0 was Xiong-Gareyev, Burlingame 2017, en nu lijkt 14.b5 Pa5 15.Pd4 het sterkst. De loper staat steeds wat kwetsbaar op e6.
- Lang niet slecht is **11...a6 (7 punten)** een plausibel vervolg is 12.Pbd2 0-0 13.a4 Lh3 14.Pe1 f6 15.Lg3 Le6 16.Pd3 De8 17.Pf4 en

wit houdt een klein plusje, Shankland-Areshchenko, Krasnaya Polyana 2021.

- Niet zo handig is **11...Le6 (3 punten)** 12.Pbd2 Pe5 13.Pd4! Nasuta-Ossa, Sant Adria de Besos 2017.
- Wit staat wat beter na **11...Pe5 (3 punten)** 12.Pbd2.
- **11...h5** 12.Pbd2 Lh3!? is een interessant idee waarvoor u **6 punten** krijgt. Niet 12...Lg4 Kantans-Cheparinov, chess24.com 2019, en nu 13.a4! a6 14.Pc4.
- **11...Dxe4?! is erg gevaarlijk.** Zwart heeft nog niet gerokeerd en vrijwillig de e-lijn openen is vragen om problemen. Wit kan verder gaan met 12.Te1 maar ook met 12.Pbd2 Dg6 13.a4 a6 14.Pc4 waarna 14...La7? verliest vanwege 15.b5 Pd8 16.Te1 met een geweldig initiatief.

12.b5

Beter is waarschijnlijk 12.a3 om controle over veld c5 te houden. Een correspondentiepartij ging verder met 12...axb4 13.cxb4 Lh3 14.Lg3 Lg4 15.Pc3 en wit stond iets beter in Gabel-Klewe, email 2020.

12...Pe5

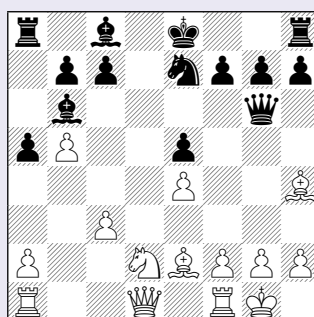
Hier is **12...Pd8 (2 punten)** 13.Pbd2 Pe6 wat beter voor wit na 14.Lg3 of 14.Pd4!?

13.Pxe5

Nu krijgt zwart nog meer controle over de zwarte velden. Beter zijn 13.c4 of 13.Pbd2. Merk op dat zwart beter staat na 13.Lxe7 Kxe7 en de zwarte koning kan niet makkelijk worden aangevallen door wit.

13...dxe5 14.Pd2

Eline ontwikkelt en bereidt Pc4 voor. Zwart staat erg goed na het foutieve 14.Lxe7? Kxe7 15.Pd2 Td8.

14...Le6

Deze eenvoudige ontwikkelingszet is het sterkst. Zwart verhindert 15.Pc4 en bereidt ...Td8 of zelfs de lange rokade voor. Toch zijn er diverse speelbare (en interessante) alternatieven:

- **14...Lh3 (5 punten)** 15.Lg3 (15.Lf3 Td8 is heel goed voor zwart) 15...Td8 16.gxh3 Dh6 is scherp maar ongeveer gelijk na 17.Lc4 Txd2 18.Df3.
- **14...h5!? (5 punten)** 15.Pc4 Lh3 16.Lf3 is ongeveer gelijk na 16...f6 (het zwarte idee blijkt na 16.Lg3? Td8 17.Dc2 h4!).
- Een ander interessant idee is **14...Dh6 (4 punten)** 15.Lg3 Le6 omdat 16.Lxe5? verliest na 16...0-0-0!. Beter is echter 16.Pc4! Td8 17.Dc2 met een plusje voor wit.

15.Dc2

Wit krijgt geen compensatie voor de pion na 15.Pc4 Dxe4. Zwart staat ook beter na 15.Lc4 0-0-0! 16.Lxe7 Lxc4 17.Lxd8 Lxf1 18.Dxf1 Txd8 19.De2.

15...Pd5

Geen punten voor andere zetten. Zwart profiteert van de gepende e-pion om zijn paard op goede velden te krijgen - ...Pd5-f4 is nu een vervelende dreiging. Bovendien kan zwart nu ook weer roken.

16.Lg3 Pf4

Het paard staat hier uitstekend en daarom slaat Eline het er nu maar af - maar daarna heeft zwart het loperpaar en mooie controle over de zwarte velden. Het paard op het bord laten met bijvoorbeeld: 17.Lc4 0-0-0 (en 17...Lg4 18.Kh1 0-0-0 19.f3 is ook goed.) 18.Lxe6+ Dxe6 is ook niet alles. Zwart staat ook beter na 17.Pc4 Lxc4 (17...Pxe2+ 18.Dxe2 Lxc4 19.Dxc4 0-0-0) 18.Lxc4 0-0-0.

Alhoewel 16...Pf4 duidelijk de beste zet is, zijn er hele logische alternatieven die ook in aanmerking komen:

- **16...h5!? (5 punten)** 17.Pc4! (17.Lxe5? f6! 18.Ld4 Pf4 19.Lf3 Pxd2!) 17...Pf4 (17...f6? 18.Ld3! Pf4 19.Pxb6 cxb6 20.Lxf4 exf4 21.e5!) 18.Pxe5 Df6 19.Lxf4 Dxf4 geeft zwart voldoende compensatie voor de pion maar geen voordeel.
- **16...f6 (5 punten)** 17.Ld3! met als idee 17...Pf4 18.Lxf4

exf4 19.e5, en dus moet zwart onverrichterzake terug met 17...Pe7.

• **16...0-0-0 (5 punten)** 17.Pc4 Pf4 18.Pxb6+ cxb6 19.Tfd1 en de zwarte koning staat niet helemaal veilig. Zwart heeft in ieder geval geen voordeel.

17.Lxf4 exf4 18.Tad1

De witte stelling is al erg onplezierig: zoals blijkt uit 18.Pc4? f3!, en 18.Lc4? Lh3!.

18...0-0

Een begrijpelijke zet zwart brengt zijn koning in veiligheid en houdt zijn positionele plusjes vast (loperpaar, zwarte velden, actieve dame).

Ambitieuzer en ook iets sterker is **18...0-0-0 (8 punten)**. Net als op een paar vorige momenten blijft de zet **18...h5 (6 punten)** ook interessant. Zwart komt met een extra aanval op de witte koning af. Tot slot is ook **18...Td8 (4 punten)** niet slecht, alhoewel dat eigenlijk de zwarte mogelijkheden een beetje beperkt. Zwart zal alsnog voor de korte rokade moeten kiezen, en dan is het logischer om eerst te rokeren om pas daarna de positie van de zwarte torens te bepalen.

19.Kh1

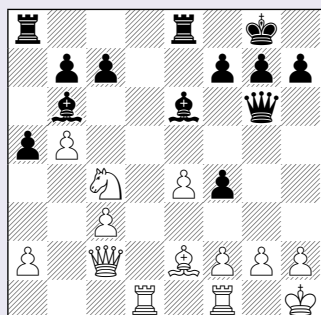
Eline haalt de wending ...Lh3 er maar uit. Dankzij een tactische grap was het mogelijk (en beter) om hier 19.Pf3 te spelen. Na 19...Lh3 heeft wit nog 20.Ph4 Dg5 21.Td5! Dxh4 22.Th5 met een iets mindere maar houdbare stelling.

19...Tfe8

Loiseau houdt de dametoren op a8 om pion a5 gedekt te houden en zo te anticiperen op 20.Pc4 dat hij met 20...Lc5 wil beantwoorden. Daarom deze nuttige zet die zijn stelling iets verbetert. Toch was een toren naar d8 zetten doelgericht (en iets sterker).

19...Tad8 (7 punten) wit heeft dan niet de beschikking over 20.Pc4? vanwege 20...Txd1! 21.Dxd1 (21.Txd1 Lxf2) 21...Dxe4. Ook goed is **19...Tfd8 (7 punten)**.

20.Pc4

20...Lc5

Het sterkst was hier **20...f3! (10 punten)** 21.gxf3 Lc5 22.Tg1 Df6 met prachtige compensatie over de zwarte velden. De witte koning staat voor altijd onveilig. Wit houdt remisekansen dankzij de ongelijke lopers na **20...Lxc4 (5 punten)** 21.Lxc4 Dxe4 22.Dxe4 Txe4 23.Ld5 Te2 24.Lxb7.

21.Pe5 Dh6

Ook goed is **21...Df6 (2 punten)**, en **21...Dg5 (2 punten)** 22.Pf3 De7.

22.Lc4

In een onaantrekkelijke stelling is dit de beslissende fout. Het witte paard raakt overbelast nu. Taaier zijn bijvoorbeeld 22.Kg1 of 22.Pf3.

22...f3

Deze zet wint in de aanval en is het sterkst. Maar u krijgt **7 punten** voor het lang niet misselijke **22...Ld6** 23.Lxe6 Dxe6! 24.Pf3 Dxe4 en bij uitstekende stelling staat zwart al een pion voor, terwijl de witte damevleugelpionnen zwak zijn.

23.g3

Wit verliest in alle varianten. Bijvoorbeeld:

• 23.Lxe6 fxe2+! 24.Kxg2 Txe6 25.f4!? Ld6!.

• 23.gxf3 verliest vanwege vele zetten - onder andere 23...Df4 wint materiaal.

• 23.Tg1 faalt onder andere vanwege 23...Ld6 24.Lxe6 Lxe5 25.Lh3 fxe2+ 26.Kxg2 Df4.

23...Dh3

Zwart heeft de winsten voor het uitkiezen. U krijgt ook **5 punten** voor **23...Dh5** 24.Lxe6 Txe6 25.Pd3 Th6 26.h4 Dg4 met mataanval. En voor **23...Lxc4** 24.Pxc4 Dh3 25.Tg1 Te6 en de dreiging ...Th6 is winnend.

24.Tg1

Het paard is overbelast zoals blijkt uit 24.Pxf3 Lxc4.

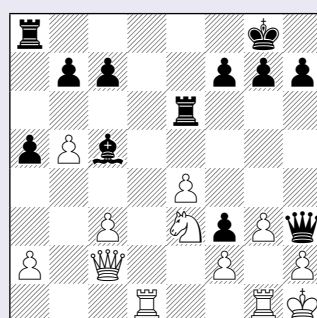
24...Lxc4

Hier wint **24...Dh5 (3 punten)** ook nog steeds materiaal. 25.Lxe6 Txe6.

25.Pxc4 Te6

Duidelijk het sterkst. Wit kan het mat eigenlijk alleen afwenden door grof materiaal te geven met 26.Dd2 Th6 27.Dxh6. Daarom laat Eline zich sportief mat zetten.

26.Pe3

26...Dxh2+ 27.Kxh2 Th6 mat! 0-1

80-100	>2400
70-80	2300-2400
60-70	2200-2300
50-60	2100-2200
40-50	2000-2100
30-40	1900-2000
20-30	1800-1900
0-20	<1800

Schaakmat!

33...Df3 34.Lxf3 gxf3 en mat was niet meer ter verhinderen, er volgde **35.Kg1 Th1** mat.

Combineren

Diagram 1

Roebiers-Loiseau

1...Dxh2+! 2.Kxh2 Th6 mat

Diagram 2

Seeman-Meshkovs

1...Txc1! 2.Txc1 Dxe3 en de witte stelling stort in elkaar.

Diagram 3

Kulaots-Zadruzny

1.Txd7+! Kxd7 2.Pxf6+ Kd6 3.Pe8+ 1-0

Diagram 4

Fischer-Omtvedt

1.Lxh6! wint minstens een pion, immers: 1...gxh6 2.Lxd5 Dxd5 3.Pf6+

Diagram 5

Chatalbasev-Bogner

1.Txg7! 1-0 bijvoorbeeld 1...Pxd5 2.Txg5+ Kh7 3.Tg7+ Kh8 4.Te7 enz.

Diagram 6

Manukyan-Vestby

1...Lg4! 2.Pxg6+ Txg6 3.Dh4 f5 0-1

Diagram 7

Bogner-Kvaloy

1.Pxf7! Txf7 2.Lxf7! Kxf7 3.Df3 met materiaalwinst, bijv. 3...Pxd2 4.Dxf5+ Df6 5.Dd5+ Kf8 6.Te6

Diagram 8

Maurizzi-Boyer

1...Le2+!! 2.Kg2 (2.Kxe2 Pg4+-) Txh7 3.Dxh7 Dg5+ 4.Kh2 Pg4+ 5.Kg2 Pe3+ 6.Kh3 Dg4+ 7.Kh2 Dg2 mat

Opgave 5 en 6 van pag. 21

5) Wit aan zet maakt remise met

1.f4! Zodra zwart de pion slaat, moet wit naar f2 kunnen, dus bijvoorbeeld **1...Ke4 2.Kf1** (of **2.Kg2) Kxf4 3.Kf2** en wit houdt de zwarte koning af van de sleutelvelden (e3, f3, g3). Alle andere zetten verliezen omdat zwart dan zelf ...f4 speelt, bijvoorbeeld 1.Kh2? f4 2.Kh3 Kd3!! 3.Kh4 Ke2! (3...Ke3 4.Kg4 en wit wint!) 4.Kg4 Ke3 met zetdwang.

Zwart aan zet wint met **1...f4!** (op een koningszet volgt weer 2.f4 met remise), bijvoorbeeld **2.Kf2 Kd3** en de witte koning wordt weggeduwd door de witte (outflanking).

6) **1.g6!** (Op 1.e5? volgt 1...g6) **1...f6 2.g5 fxe5 3.Kg4!** Afhouden! (3.e5? Kf3 4.e6 g4+ leidt tot een dameindspel dat remise is) **3...Ke3 4.e5 Ke4 5.e6 Ke5 6.e7 Kf6 7.e8T!!** (promotie tot dame is pat!) 1-0

Wat een slot! (Y.Afek, 1998)